

Når vinden snur
Del 1 – Rapport

Ådne Naper

aadnenaper.com

Innhold

1. Når vinden snur, sammendrag	5
2. Introduksjon.....	19
2.1. Hva <i>ønsker</i> jeg å måle, og hva måler jeg <i>faktisk</i> ?	20
2.2. Hvem har <i>sagt</i> hva?	24
2.3. Hvem har <i>gjort</i> hva?	29
3. Data.....	31
3.1. Skriftlige spørsmål, muntlige spørsmål og spørretimespørsmål	31
3.2. Interpellasjoner og representantforslag (dok8)	32
4. Spørsmål og interpellasjoner, kategorier	33
4.1.1. Partiene	35
4.1.2. Kategorier	38
4.1.3. Retningsstyrke	39
4.2. Produksjonskategorier.....	47
4.2.1. Alle produksjonskategorier.....	47
4.2.2. Fornybar.....	51
4.2.3. Vannkraft	55
4.2.4. Vindkraft	58
4.2.5. Havvind.....	60
4.2.6. Solkraft	62
4.2.7. Kjernekraft	64
4.2.8. Gasskraft	66
4.3. Bekymringskategorier	68
4.3.1. Kraftsituasjonen	71
4.3.2. Strømpriser.....	73
4.3.3. Nettleie	75
4.4. Forbrukskategorier	77
4.4.1. Elektrifisering	77

4.4.1.1. Transport	79
4.4.1.2. Petroleum.....	80
4.4.2. Datasentre	84
4.5. Nett	85
4.6. Kraftutveksling	87
4.7. ENØK.....	88
5. Spørsmål og interpellasjoner, partiene	90
5.1. AP.....	90
5.2. FRP	91
5.3. H	92
5.4. KRF	93
5.5. MDG	94
5.6. R.....	95
5.7. SP	97
5.8. SV	98
5.9. V.....	99
6. Oppsummering, spørsmål og interpellasjoner	100
7. Representantforslag	106
7.1. Overordnet, 1998-2024.....	106
7.2. Overordnet, etter 2018.....	110
7.3. Gruppevis sortering av kategorier	116
7.3.1. Forbruk, produksjon og tilgang til eksisterende kraft .	116
7.3.2. Bekymringer, utlandet, kraft og nett	120
8. Oppsummering, representantforslag.....	130
9. Når vinden snur, avslutning	133

1. Når vinden snur, sammendrag

Hvordan har Paris-avtalen og Norges forpliktende klimamål gitt utslag i Stortingets kraftpolitikk? Siden Paris-avtalen trådte i kraft i Norge i november 2016, har Stortinget først nedfelt klimamålene som følger av avtalen i en egen klimalov, og siden forsterket målene med jevne mellomrom fram til 2022. Først var målet å kutte 40 % av utslippene innen 2030¹. Siden har målet blitt forsterket til mellom 50- og 55 % kutt, og deretter 55 % kutt².

Innvendingene mot klimamålene har fra opposisjonen i Stortinget handlet om behov for høyere ambisjoner, strengere krav, mer konkrete planer og europeisk samarbeid³. Det vil si at alle partier av betydning har støttet opp under klimamålene, og har enten vært med å legge fram

¹ Stortinget (2015): Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om ny utslippsforpliktelse for 2030 – en felles løsning med EU. 09.03.2015. Lastet ned 16.12.2024, fra: <https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/innstillinger/stortinget/2014-2015/inns-201415-211.pdf>

² Regjeringen (2023): Forsterket innsatsfordeling 2021-2030. Posisjonsnotat. Lastet ned 17.12.2024, fra: <https://www.regjeringen.no/no/sub/eos-notatbasen/notatene/2021/avg/forsterket-innsatsfordeling-2021-2030/id2878385/>

³ Stortinget (2023): Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i klimaloven (klimamålet for 2030). Lastet ned 17.12.2024, fra: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2023-2024/inns-202324-0381/?all=true#m2>

forslag til klimamål fra regjering, eller foreslått å forsterke dem fra opposisjon. Høyre og FRP la i den første Solberg-regjeringen fram forarbeidet til Paris-avtalen for Stortinget i 2015, og befestet deretter Norges forpliktelser i klimaloven. KrF og Venstre var med da Solberg-regjeringene foreslo forsterkinger i 2020 og 2021, og Senterpartiet og Arbeiderpartiet foreslo ytterligere forsterkinger for Støre-regjeringen i 2022. SV, MDG og Rødt har dessuten foreslått høyere målsettinger og ambisjoner fra sine opposisjonsroller i Stortinget. Bare FRP brøt ut da Støre-regjeringen foreslo å forsterke målene i 2022, og begrunnet dette med manglende planer og realisme for å nå målene. FRP hadde selv vært med å legge fram målet på 40% kutt, uten at det forelå andre tiltak og planer for å nå målene den gang enn da Støre-regjeringen foreslo å øke fra mellom 50- og 55% til 55%. Opposisjonen ellers ville lovfeste 1,5-gradersmålet og framskynde målet for 90-95 % kutt fra 2050 til 2040, i tråd med EUs opptrapping av klimaarbeidet. De delte ellers kritikken av manglende tiltaksplaner for å nå målene.

Samtidig som det har vært en bred politisk oppslutning om klimamålene, har det også vært en klar kobling mellom klimatiltak og fornybar energi. $\frac{3}{4}$ av de globale klimagassutslippene kommer fra bruken av fossil energi⁴. Fossil energi utgjør også halvparten av det norske energiforbruket, og over 90 % av energien vi produserer og handler med utlandet⁵. Kvotepliktig industri har siden 2016 utarbeidet veikart for å omstille prosessindustrien i Norge til lavere utslipp, og beregnet i 2021 et behov på 56 TWh ny kraft for en lønnsom omstilling til lavutslippsteknologi⁶. Miljødirektoratet beregnet i 2023 et behov på 34 TWh for å gjennomføre nok klimatiltak til å oppfylle klimamålet alene⁷, og Energikommisjonen anbefalte et mål på 60 TWh ny kraft innen 2030, der 40 TWh fra ny

⁴ UN (2024): Causes and effects of climate change. Lastet ned 18.12.2024, fra <https://www.un.org/en/climatechange/science/causes-effects-climate-change>

⁵ SSB (2024): 11561: Energibalansen. Tilgang og forbruk, etter energibalanseposter, energiprodukt, statistikkvariabel og år. Lastet ned 18.12.2024, fra: <https://www.ssb.no/statbank/table/11561/>

⁶ Prosess21 (2021): Hovedrapport. Lastet ned 16.12.2024, fra: https://www.prosess21.no/contentassets/d4c74305ab764cf2b24f3f61f0514f5d/proses21_rapport_hovedrapport_web-1.pdf

⁷ Miljøverndirektoratet (2023): Klimatiltak i Norge mot 2030: Oppdatert kunnskapsgrunnlag om utslippsreduksjonspotensial, barrierer og mulige virkemidler – 2023. Lastet ned 16.12.2024, fra: <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2023/juni-2023/klimatiltak-i-norge-mot-2030/>

produksjon og 20 TWh fra energieffektivisering, for å kutte utslipp og øke eksport fra fastlandet i tråd med Regjeringens målsettinger⁸.

Paris-avtalens brede politiske forankring over flere stortingsperioder, og den brede faglige erkjennelsen av et behov for større produksjon og bedre tilgang på fornybar kraft for å nå klimamålene, burde tilsi at Stortinget har blitt tilsvarende mer opptatt av at det produseres mer fornybar kraft. Men er dette tilfelle?

Kraftpolitikken har vært gjenstand for stor konflikt siden 2016, og særlig siden 2018. Det har samtidig vært stor oppmerksomhet om framtidig energi- og effektunderskudd, og tilgang på fornybar kraft til å kutte utslipp av klimagasser og oppfylle landets klimaforpliktelser⁹. Likevel produseres det ikke ny fornybar kraft og omstillingen til lavere utslipp går langsomt¹⁰. Tar stortingspolitikkerne klimamålene på alvor?

⁸ Sørgaard et al (2023): Mer av alt – raskere. Energikommisjonens rapport. NOU 2023:23.

⁹ Se NVEs kraftmarkedsanalyser, årlig oppdatert. <https://www.nve.no/energi/analyser-og-statistikk/langsiktig-kraftmarkedsanalyse/>

¹⁰ NVE (2024): "Ny kraft: Endelige tillatelser og bygging». Lastet ned 23.10.2024, fra: <https://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/5b31e738-782d-4dba-805e-9750adf823ad/201202014/3436958>

Hvordan posisjonerer partiene seg i kraftpolitikken, og hvordan ser de produksjon og forbruk av fornybar kraft i sammenheng med klimamålene?

I denne analysen har jeg samlet 2500 spørsmål, interpellasjoner og representantforslag fra Stortinget om kraftrelaterte saker, fra 1988 til 2024. En gjennomgang av denne aktiviteten viser hvordan partiene har posisjonert seg i kraftpolitikken over tid, hvem som legger premissene for kraftdebattene og hvilke premisser som blir lagt, og ikke minst om det er vesentlige endringer i hvordan Stortinget tilnærmer seg kraftpolitikken i lys av Paris-avtalen og forsterkede klimamål.

Det har vært et tydelig skifte i holdninger etter 2016, men særlig etter 2018. Stortinget er blitt mer engasjert, men også mer negativt til både fornybar kraft og klimatiltak. Den negative bølgen er anført av FRP og Rødt, særlig i spørsmål om vindkraft på land og til havs, elektrifisering av olje og gass, men også av transport, og ikke minst kraftutveksling med

utlandet. De to partiene har selskap av SV i spørsmålet om vindkraft på land, og SP om kraftutveksling.

Aktiviteten er størst på fløyene. Det gir en slags U-kurve når vi måler antall spørsmål, interpellasjoner og representantforslag etter parti. SV og Rødt til venstre og Høyre og FrP til høyre har nesten $\frac{3}{4}$ av alle sakene. Holdningene følger derimot en V/H-akse i større grad, der verdiene på venstresiden ofte er negative og verdiene på høyresiden er positive¹¹. Dette gjelder iallfall for spørsmål og interpellasjoner. Her bryter riktignok AP med V/H-aksen, og er mer positive enn sentrumspartiene. Tradisjonelt har AP vært mer orientert om vekst enn om vern. Dette endrer seg derimot noe etter 2018. I representantforslag er bildet mer fragmentert, og både SV og SP bryter med V/H-aksen og går i hver sin retning, der SV er mer positiv enn både AP og MDG, og er på nivå med KrF og Venstre, mens SP er nest mest negativ av alle, etter Rødt.

¹¹ Jeg sorterer partiene slik på en V/H-akse: Rødt, SV, AP, SP, MDG, KrF, V, H, FrP

FRP er mest positiv når vi slår sammen aktiviteten i alle saker, mens Rødt er mest negativ. SV har riktignok størst negativt engasjement i spørsmål og interpellasjoner, men ser vi bort fra vindkraft på land fra og med 2018, så er faktisk ikke SV utpreget negative. SV har også en positiv retning i sine representantforslag, mens Rødt er det eneste partiet som har en samlet negativ retning i sine representantforslag.

Alle partier har en positiv tilnærming til solenergi og ENØK, og alle utenom Rødt og FrP er positive til havvind. Både Rødt og FRP har et sterkt engasjement for ENØK, men ENØK er ikke en polarisert sak, og alt engasjement som er kommet i saken er positivt, uavhengig av parti. I tillegg har Rødt og FRP samtidig foreslått å innføre makspris på strøm, som igjen utfordrer både ENØK-tiltak og ny produksjon.

SV og Høyre ser ut til å ha konsentrert sitt engasjementet for ny kraftproduksjon til havvind og de har opprettholdt et engasjement for elektrifisering av olje- og gassproduksjon. Riktignok med havvind framfor med kraft fra

land. Rødt er imot begge deler. FRP har flyttet sitt engasjement fra fornybar kraft til kjernekraft, og har fått preget den debatten uten motstand. Motstand mot ny kraftproduksjon er paradoksalt nok forbeholdt fornybar kraft, ikke fossil kraft eller kjernekraft. Dette er i motsetning til på 90- og 00-tallet, der kjernekraft og gasskraft vekte engasjement på begge sider, mens fornybar energi kun brakte fram skepsis til ulike støtteordninger der teknologien ikke var moden.

MDG og AP har overraskende lavt engasjement i både spørsmål, interpellasjoner og representantforslag. Diskusjoner om fornybar kraft handler om miljø, natur og klima, og derfor er det overraskende at MDG hverken har intensitet eller retning sin aktivitet. De tidligere kraftsosialistene i AP har et lavere engasjement i spørsmål, interpellasjoner og representantforslag enn både FRP, Høyre, Rødt og SV. Dette gjelder også når vi tar høyde for deres tid i regjering. Og de er ikke utpreget positive til kraftproduksjon, særlig ikke til vindkraft. Men de har hatt perioder med stort engasjement for nettutbygging.

Bekymring for høye strømpriser er den ene kategorien som har engasjert flest spørsmål og interpellasjoner. Det er særlig to perioder med stor aktivitet i denne kategorien: 2005-10 og 2021-2024. I den første perioden, fra 2005-10, var det en klar sammenheng mellom bekymring for priser i Midt-Norge, bekymring for kraftsituasjonen, og engasjement for kraftproduksjon. Fra 2021 er det derimot ingen slik sammenheng. Rødt kan synes mest opptatt av strømpriser i den siste perioden, men er likevel desidert mest negativ til fornybar kraft og nett. FRP har vært mest bekymret for kraftsituasjonen i begge perioder, men har etter 2021 anført sterk kritikk av både havvind og vindkraft på land. Altså anerkjenner FRP sammenhengen mellom kraftsituasjonen og strømprisene, men anerkjenner ikke produksjon fra vindkraft som relevant for å bedre kraftsituasjonen. Rødt på sin side, ser ikke ut til å anerkjenne sammenhengen mellom kraftproduksjon og strømpriser.

Det er tre kategorier som skiller seg ut som særlig upopulære etter 2018: Vindkraft på land, elektrifisering av petroleumsvirksomhet, og

kraftutveksling med utlandet. For vindkraft og elektrifisering er det tydelige og brå skifter i oppslutningen, fra solid positiv til solid negativ. Det negative drivet i vindkraft startet høsten 2018, og for elektrifisering startet det i 2020. Kraftutveksling fikk først negativ oppmerksomhet i 2018, før engasjementet tok av med strømprisene i 2021.

Motstanden mot vindkraft, elektrifisering og kraftutveksling vokste alle fram etter Paris-avtalen trådte i kraft, og er framført av partier som samtidig har hatt strenge krav til norske klimamål. Motstanden lå også som et bakteppe for Stortingets respons på de høye strømprisene i 2021, og ble forsterket i 2022. Det har dermed vært knyttet større prestisje i motstanden mot vindkraft, elektrifisering og kraftutveksling, enn i kravet om å nå klimamålene. Men det er også verdt å merke seg at selv om deler av de høye strømprisene skyldes produksjonskapasiteten i Norge, så var det et større engasjement imot vindkraft enn det var bekymring for kraftsituasjonen etter 2021, samtidig som både

strømprisene og bekymringen for disse kostnadene økte.

At strømprisene ikke skapte engasjement for ny fornybar kraftproduksjon, skiller seg fra situasjonen i Midt-Norge fra 2005-10, der strømprisene ble oppfattet som en funksjon av kraftsituasjonen, og at kraftsituasjonen derfor måtte bedres for å hindre høye priser. Men i 2024 har fornybar kraft og nett faktisk lavere oppslutning enn da strømprisene var på sitt laveste før 2018, til tross for at de samme stortingspolitikkerne er svært engasjert i å unngå høye strømpriser. Dette viser at strømpriser er langt viktigere for partiene å mobilisere på i kraftpolitikken, enn både produksjonskapasitet for å sikre lave priser og kraft til klimatiltak. For dersom klima var av like stor betydning, så ville engasjementet for kraft hatt økning etter Parisavtalen, som på en eller annen måte gjenspeilet økningen i engasjement om situasjonen i Midt-Norge på 00-tallet og med prisveksten fra 2021. Men tvert imot, så er det bare når det er høye priser at Stortinget engasjerer seg i kraftpolitikk, og etter Parisavtalen har engasjementet kun vært

for lave priser og imot ny produksjon, ikke for ny produksjon og bruk av kraft til klimatiltak.

Rødt og FRP er de største driverne bak dette paradokset. De har brukt mest aktivitet på bekymring for strømpriser. Samtidig har Rødt størst negativt engasjement mot fornybar kraft generelt, og FrP har det største negative skiftet i engasjementet om vindkraft på land og til havs etter 2018. De er også de fremste pådriverne mot utslippskutt i olje- og gassproduksjon og mot kraftutveksling.

Det ordskiftet vi står igjen med på Stortinget i dag, preges av at de som er negative til vindkraft engasjerer seg i vindkraft, mens de som er positive ikke engasjerer seg. De som er imot klimatiltak engasjerer seg aktivt, mens de som er for klimatiltak forholder seg i større grad i ro. Dette er i motsetning til for eksempel kjernekraft, der bare de som er positive engasjerer seg. Da blir til slutt fornybar kraft og klimatiltak upopulært og kontroversielt, mens kjernekraft og klimagassutslipp framstår ukontroversielt.

I sum er fornybar kraft og klimatiltak på vikende front i Stortinget. Faktisk er det grunnlag for å si at stortingspolitikerne helt siden 2018 har prioritert å gjøre fornybar kraft og klimatiltak upopulært i befolkningen. Når våre lovgivende folkevalgte kappes om å appellere til motstandere av klimamålene, blir det vanskelig å oppfylle dem innen 2030.

2. Introduksjon

Siden Paris-avtalen trådte i kraft i Norge i november 2016 har Stortinget først nedfelt klimamålene som følger av avtalen i en egen klimalov, og jevnlig forsterket målene mellom 2016 og 2022. Først var målet å kutte 40 % av utslippene innen 2030. Siden har målet blitt forsterket til mellom 50- og 55 % kutt, og deretter 55 % kutt. Dette har hatt bred støtte i Stortinget. Innvendingene fra opposisjonen har handlet om behovet for høyere ambisjoner, strengere krav, mer konkrete tiltak og planer, krav om forpliktende mål for kvotepliktig industri, og å legge EUs langsiktige mål om nullutslipp i 2040 til grunn for det norske klimaarbeidet.

Etter at Paris-avtalen begynte å virke, har kraftpolitikken vært gjenstand for mange konfliktsaker. ACER, vindkraft, kraftutveksling og strømpriser har etter tur dominert den politiske agendaen. Det har samtidig vært stor oppmerksomhet om framtidig energi- og effektunderskudd og tilgang på kraft til å kutte utslipp av klimagasser og oppfylle landets

klimaforpliktelser¹². Likevel produseres det ikke ny fornybar kraft og omstillingen til lavutslipp og nullutslipp går langsomt.

Hvordan posisjonerer partiene seg i kraftpolitikken, og hvordan har posisjoneringen utviklet seg over tid? Har utøvelsen av kraftpolitikk i Stortinget tatt Paris-avtalen til følge, og hvordan har utviklingstrekkene vært de siste 30 årene?

2.1. Hva *ønsker* jeg å måle, og hva måler jeg *faktisk*?

Gjennom å analysere 2500 spørsmål, interpellasjoner og representantforslag fra 1988 til 2024, ønsker jeg danne et bilde av partienes holdning til ulike spørsmål i kraftpolitikken, og hvordan holdningene har utviklet seg før og etter Paris-avtalen trådte i kraft i 2016. Jeg ønsker også å fange opp oppslutningen om produksjon av fornybar kraft og bruk av kraft til klimatiltak, og spore utviklingen innenfor ulike kategorier, som for eksempel holdning til vindkraft, elektrifisering

¹² Se NVEs kraftmarkedsanalyser, årlig oppdatert.
<https://www.nve.no/energi/analyser-og-statistikk/langsiktig-kraftmarkedsanalyse/>

eller kjernekraft. Det er her en vesentlig antagelse at partiene gjennom sine representanters atferd velger seg emner for spørsmål, interpellasjoner og forslag bevisst, og med et ønske om å påvirke ordskiftet innenfor de sakene de engasjerer seg i. Engasjementet både gjenspeiler det offentlige ordskiftet, og har som intensjon å påvirke opinionen og det offentlige ordskiftet. Ikke-deltagelse er også et valg, og jeg antar dermed at partier og representanter som ikke deltar i kraftrelaterte debatter, prioriterer disse bort til fordel for andre saker.

Spørsmål og interpellasjoner er fanget opp gjennom søk i Stortinget.no, der jeg bruker flere søkeord for å dekke opp flest mulig saker innen hver kategori. For eksempel fyller jeg kategorien «vindkraft» ved å søke etter flere relaterte begreper i tillegg til «vindkraft», som «vindmøller», «vindkraftverk» og «vindmølleparker». Det er viktig å erkjenne at mengden saker jeg finner i hver kategori kan være påvirket av søkeordene.

Jeg sorterer alle sakene etter parti, etter kategori og i tidslinjer. Ved å bruke tidslinjer blir det også mulig å peke ut ulike faktorer som kan ha virket inn på utviklingen.

Det jeg *faktisk* måler er hvordan partienes holdning til de ulike kategoriene kommer til syne gjennom stortingsrepresentantenes atferd i Stortinget, slik det framgår av tekst og innhold i de analyserte *enhetene*: Skriftlige spørsmål, muntlige spørsmål, spørretimespørsmål, interpellasjoner og representantforslag. Jeg måler da hva partiene prioriterer å mene og gjøre, og hvordan de prioriterer å profilere seg gjennom sine spørsmål, bruk av taletid i spørretimer og gjennom sine representantforslag.

Selv om spørsmål, interpellasjoner og representantforslag er tilgjengelig for alle stortingsrepresentanter, er dette først og fremst redskap for partiene i opposisjon til Regjeringen. Så partier som er i regjering i de mest aktive periodene for kraftpolitikk i Stortinget, vil kunne være underrepresentert i analysen. Dette gjelder først og fremst Arbeiderpartiet og Senterpartiet,

som satt i Stoltenberg 2 under den anstrengte kraftsituasjonen i Midt-Norge fra 2005-2010, og deretter i Støre-regjeringen fra 2021 til dags dato. Likevel spenner analysen over en lang nok periode til at alle partiene har tid i opposisjon til å markere seg innenfor saker de mener det er behov for å løfte. Ikke minst hvilke tiltak som er nødvendig for å oppfylle Norges klimaforpliktelser i henhold til Paris-avtalen, som var en viktig sak under Solberg-regjeringene, med Arbeiderpartiet og Senterpartiet i opposisjon.

Jeg teller altså ikke antall stemmegivning eller programformuleringer, og i realiteten ikke adferden til de partiene som til enhver tid utgjør regjering, eller om spørsmål og forslag er klarert og koordinert med partienes arbeid ellers. Jeg fanger kun opp det partienes representanter prioriterer å gjøre i Stortinget gjennom spørsmål, interpellasjoner og representantforslag, summerer disse, og observerer utviklingen over tid. Det viser seg også sjeldent at partienes representanter stiller spørsmål eller fremmer forslag som avviker fra trendene i sine respektive partier. Bevisst eller ikke, så er partiene i sine

representanters atferd som oftest svært konsistente med seg selv.

2.2. Hvem har *sagt* hva?

Jeg har samlet **2237** spørsmål og interpellasjoner i Stortinget, fra **4.mai 1988 til 17.april 2024**. Disse er sortert under 1) *parti*, og 2) kategorier som dekker a) de ulike produksjonsformene *vindkraft, havvind, vannkraft, solkraft, gasskraft, kjernekraft* og *ENØK*, b) holdning til *nett* og *kraftutveksling med utlandet*, c) bekymring for *kraftsituasjon, strømpriser og nettleie*, og til slutt d) *elektrifisering av petroleum og transport, og datasentre* som mål på holdning til forbruk. Tilnærmingen har vært gjennom søk i Stortinget, og innenfor alle emnene jeg har undersøkt, har jeg brukt flere søkeord for å fange opp flest mulig spørsmål og interpellasjoner.

Antall saker viser partienes engasjement i *mengde*. «Mengde» sier likevel ikke noe om partiet er positiv eller negativ til en sak, bare om de bruker tid på saken. Deretter måler jeg derfor engasjementets *retning* ved at saker som tolkes

som positiv får verdien +1 og de negative får verdien -1¹³.

Et eksempel er fra Sandra Borch i SP, i skriftlig spørsmål om havvind, besvart 05.09.2018¹⁴:

«Hva vil statsråden konkret gjøre for å hjelpe fram disse prosjektene og andre som kan komme, som styrker arbeidet med å elektrifisere norsk sokkel?»

Dette spørsmålet tolkes som *positiv til havvind*, fordi representanten utfordrer regjeringen på å foreta seg noe aktivt for å realisere havvindprosjekter, slik at vi kan elektrifisere norsk sokkel. I spørsmålets begrunnelse omtaler representanten potensialet ved elektrifisering med havvind i positive vendinger. Denne enheten er altså et skriftlig spørsmål i kategorien «havvind», og enheten får verdien «+1».

¹³ Bekymring for kraftsituasjonen, høye strømpriser og nettleie får verdien 1, og de få avvikene fra dette får -1. Dette skal ikke leses som at aktørene er positive til høye strømpriser, høy nettleie eller anstrengt kraftsituasjon, men at spørsmålet positivt verifiserer en bekymring for høye strømpriser, høy nettleie eller anstrengt kraftsituasjon. I enkelte tilfeller har jeg ikke vært i stand til å tolke retningen, og saken har da enten fått verdien 0 eller blitt utelatt fra undersøkelsen.

¹⁴ <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlig-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=73074>

Et eksempel på et spørsmål om havvind som får negativ verdi, er fra Sofie Marhaug i Rødt, besvart 16.10.2023¹⁵:

«Kan statsråden redegjøre for det faglige grunnlaget for målet om 30 GW installert effekt og en årlig produksjon av 140 TWh havvind, hva dette vil medføre av kostnader i nytt strømmnett på land og til havs, og hva dette vil kreve av subsidier og om framtidige subsidier skal skje gjennom bevilgninger over statsbudsjettet?»

Dette spørsmålet tolkes negativt, fordi representanten utfordrer regjeringen på kostnader og lønnsomhet ved tiltaket, antyder at havvind vil bli for dyrt og at konsekvensene blir negative. Denne enheten får verdien «-1».

Summen av alle plusser og minuser, gir *retningsstyrke*. Når jeg sorterer retningsstyrke etter parti, viser dette om partiets engasjement er sterkt eller svakt, og går i positiv eller negativ retning innenfor en kategori. Når jeg sorterer retningsstyrke etter kategori, viser dette om

¹⁵ <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=95870>

engasjementet om kategorien, f.eks. vindkraft, er sterkt eller svakt, positivt eller negativt.

For eksempel får FRP retningsstyrke «126» i kategorien *Gasskraft*, og «-4» i kategorien *Elektrifisering av transport*. Dette viser at partiet over tid har uttalt seg mye og i overvekt positivt om gasskraft, og negativt til elektrifisering av transport, med *mindre* overvekt. Gasskraft som *kategori*, der jeg samler alle partienes atferd innenfor kategorien, har en samlet *retningsstyrke* på 121 og *mengde* på 234. Det betyr at det er 234 spørsmål og interpellasjoner om gasskraft, og at det er 121 flere positive enn negative saker.

Når det er retningsstyrke på 0 eller tilnærmet 0 i en kategori, kan det ikke utelukkes at det likevel er et stort engasjement om saken i *mengde*, men at det er like mange positive som negative vinklinger. Dette gjelder også på partinivå. Men som oftest innebærer en balanse eller lav retningsstyrke at partiet også har lite engasjement i mengde, fordi partiene som oftest har en klar mening om sakene de engasjerer seg mest i.

En kategori med en stor retningsstyrke må også kontrolleres for om retningsstyrken skyldes et lite, men ensidig engasjement. Et eksempel på dette er solkraft, med en *retningsstyrke* på 47, men en liten *mengde* på bare 59. Til sammenligning har vindkraft en retningsstyrke på -67, på størrelsesorden med solkraft dog i negativ retning, men en mengde på hele 322 saker. Det betyr at vindkraft har vært langt mer engasjerende over tid enn solkraft, og at engasjementet har vært delt for vindkraft og ensidig for solkraft.

I sum håper jeg at alle disse sorteringene gir et bilde av partienes holdninger, hva de prioriterer å engasjere seg i, og oppslutning om hver av de ulike kategoriene over tid. Dersom det er skifter i et partis holdning i et spørsmål, eller skifter i oppslutningen om en kategori, som for eksempel vindkraft, kjernekraft eller elektrifisering av petroleum, så vil det komme tydelig fram ved at retningsstyrken synker eller øker over tid, eller går fra positiv til negativ. Dette er eksempelet for vindkraft etter 2019, der retningsstyrken går fra +70 i 2018 til -70 i 2024.

Saker som beskriver *bekymringer*, for eksempel bekymringer for høye strømpriser eller anstrengt kraftsituasjon, får også verdien 1. En positiv verdi bekrefter altså at forslagstiller er bekymret. I periodene der det er et stort engasjement om priser og kraftsituasjon, øker retningsstyrken samtidig med antall saker i disse to kategoriene, fordi engasjementet om bekymringene er ensidig. Denne aktiviteten må likevel sammenlignes med engasjement om konkrete produksjonsformer, for å avdekke partienes holdning til kraftproduksjon. Det er ikke en direkte sammenheng mellom engasjement mot høye strømpriser og engasjement for kraftproduksjon.

2.3. Hvem har *gjort* hva?

Jeg har også samlet **250** relevante representantforslag fra perioden 1998/99 til 2023/24. Alle representantforslag er tilgjengelig på Stortingets nettsider¹⁶. Disse har gitt 376 enheter. Hver av forslagene er som hovedregel sortert etter de samme kategoriene som jeg bruker for spørsmål og interpellasjoner, men det

¹⁶ <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/>

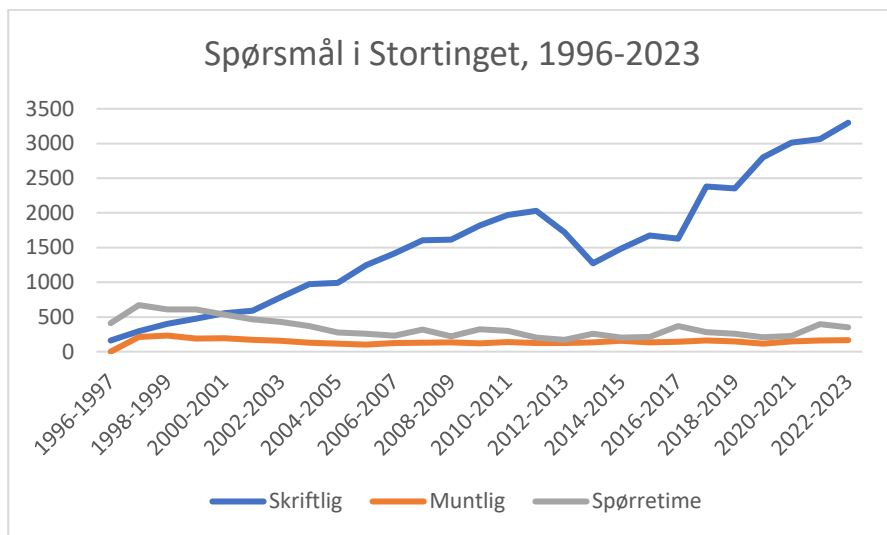
er noen unntak, som «regelverk», «eierskap» og «EU».

Ett representantforslag kan dekke flere kategorier, og hver av kategoriene som dekkes i forslaget gir en egen enhet med verdi ettersom det er et positivt eller negativt forslag. Når flere partier står bak samme forslag, så får alle partiene som medvirker i forslaget hver sin enhet med verdi. For eksempel kan et forslag være sendt inn av H, FRP, KRF og V, og inneholde noe positivt om vannkraft og noe negativt om vindkraft. Da får hver av partiene «vannkraft: 1» og «vindkraft: -1». Det samme representantforslaget har dermed gitt 8 enheter: Både vannkraft og vindkraft for hver av de fire partiene.

Det er riktig å gjøre det slik, fordi noen representantforslag inneholder en lang rekke forslag til tiltak, mens andre representantforslag inneholder bare ett forslag til tiltak. Det som er interessant i min analyse er hvilke tiltak som blir foreslått i Stortinget og hvem som foreslår dem, og ikke om tiltakene er samlet opp i ett forslag eller fordelt over flere.

3. Data

3.1. Skriftlige spørsmål, muntlige spørsmål og spørretimespørsmål

Figur 1 Spørsmål i Stortinget, 1996-2023

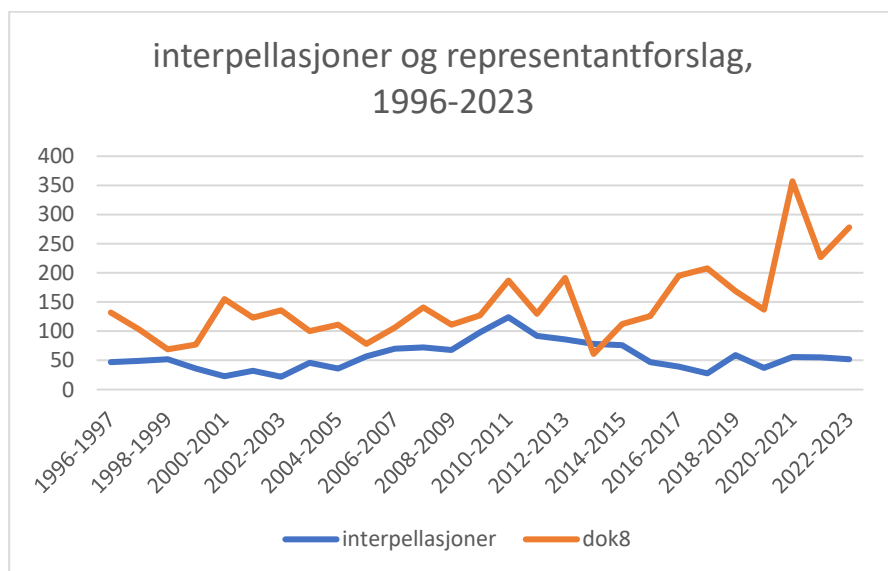
Stortingets årsberetninger gir informasjon om avgitte spørsmål, interpellasjoner og representantforslag, tilbake til 1996¹⁷. Bruken av skriftlige spørsmål har vokst betydelig, med 161 i 1996/97 og 3299 i 2022/23. Bruk av muntlige spørsmål har variert, uten at utviklingen går i en bestemt retning. Laveste antall var 116 i 2019/20,

¹⁷ <https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/arsrapporter/arsrapport-stortingets-administrasjon/aarsrapport-2006.pdf>
<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/arsrapporter/arsrapport-stortingets-administrasjon/arsrapport-2010.pdf>
https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/arsrapporter/arsrapport-stortingets-administrasjon/aarsrapporten_2015.pdf
https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/arsrapporter/arsrapport-stortingets-administrasjon/arsrapport_2016.pdf
https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/arsrapporter/arsrapport-stortingets-administrasjon/arsrapport_2017.pdf
https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/arsrapporter/arsrapport-stortingets-administrasjon/arsrapport_2019.pdf
https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/arsrapporter/arsrapport-stortingets-administrasjon/arsrapport_2023.pdf

og høyeste antall var 232 i 1998/99. Spørretimespørsmål var mest brukt på slutten av 90-tallet, med høyeste antall på 671 i 1997/98, og laveste på 170 i 2012/13.

3.2. Interpellasjoner og representantforslag (dok8)

Det har vært en stor vekst i antall årlig representantforslag (dok8) siden 2014, med laveste antall på 61 i 2013/14, og høyeste på 357 i 2020/21. Bruken av interpellasjoner varierer uten å gå i en klar retning, med en topp på 124 i 2010/11, og laveste på 22 i 2002/03.

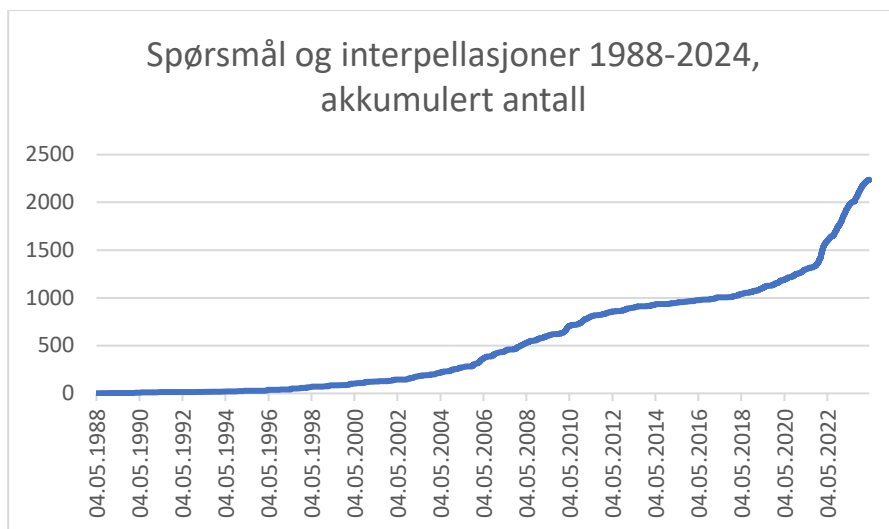

Figur 2 Interpellasjoner og representantforslag, 96-23

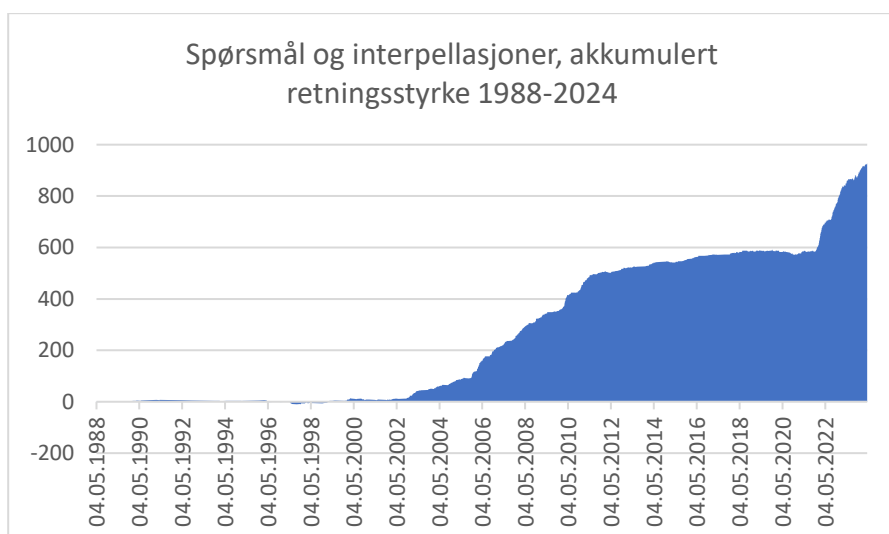
4. Spørsmål og interpellasjoner, kategorier

Totalt har jeg dekket 2237 saker i spørsmål og interpellasjoner, fra 04.05.1988 til 17.04.2024, fordelt over 14 kategorier.

Figur 3 viser mengde saker fra 1988 til 2024. Figur 4 viser akkumulert retningsstyrke i samme periode. Jo større veksten i mengde er enn veksten i retningsstyrken, jo mer delt er engasjementet mellom positivt og negativt. Når retningsstyrken øker eller synker like mye som antall, er engasjementet ensidig positivt eller negativt. Mengde saker og retningsstyrke økte kraftig fra 2004 til 2011, og fra 2021 til 2024. Veksten i perioden fra 2004 til 2011, hadde særlig utgangspunkt i den anstrengte kraftsituasjonen i Midt-Norge.

Figur 3 Spørsmål og interpellasjoner 1988-2024, akkumulert antall

Figur 4 Spørsmål og interpellasjoner, akkumulert retningsstyrke 1988-2024

Veksten fra 2021 skyldtes de høye strømprisene. Paris-avtalen fra 2016 gjorde lite utslag. Men hele 1219 av 2237 saker er kommet etter 1.1.2018, og

retningen er i stor overvekt positiv fra høsten 2021. Det betyr at det i denne perioden er flere positivt ladede saker enn negative. Det skyldes først og fremst stort engasjement i bekymring for strømpriser (strømpriser = 1), og noe engasjement i bekymring for kraftsituasjonen (kraftsituasjonen = 1).

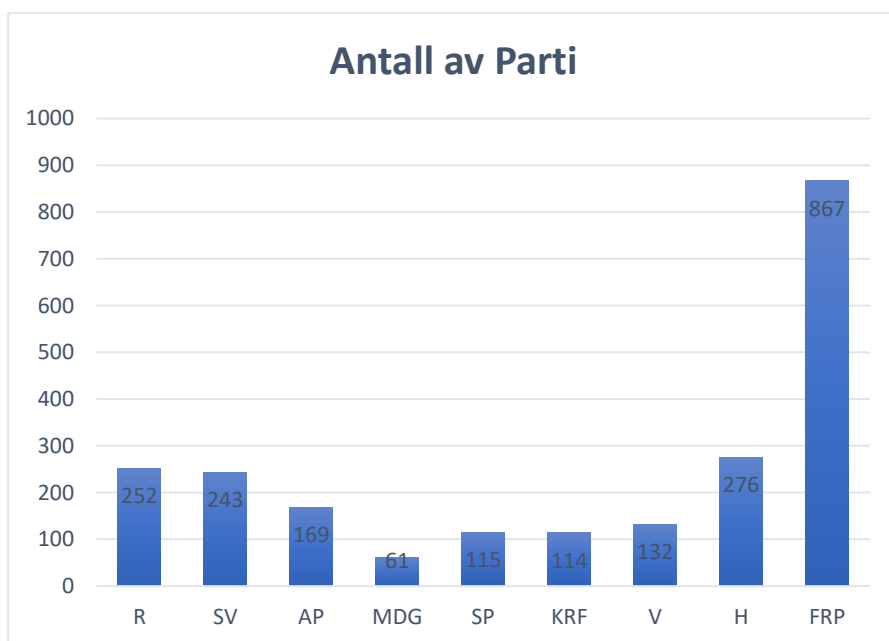
4.1.1. Partiene

Parti	Antall
AP	169
FRP	867
H	276
KP	3
KRF	114
MDG	61
PF	4
R	252
SP	115
SV	243
UAVH	1
V	132
Totalsum	2237

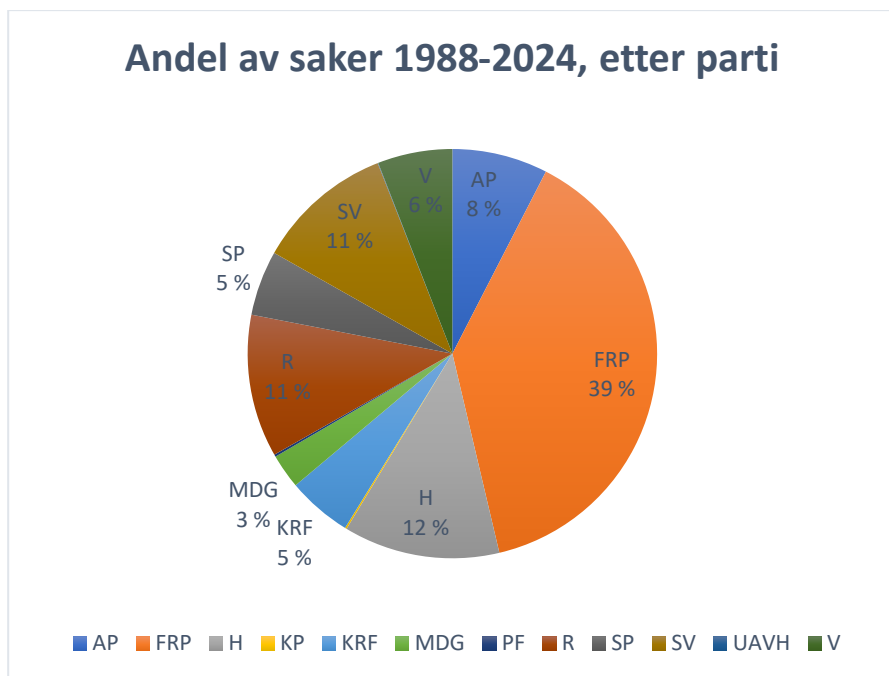
Figur 5 Parti og antall spørsmål og interpellasjoner, 1988-2024

Antall saker er størst på fløyene og lavest i sentrum. FRP har størst antall spørsmål og interpellasjoner, før Høyre, Rødt og SV. Rødt har

først utslag fra 2018, selv om vi regner med perioden RV var representert på Stortinget fra 1993-97. Pasientfokus, Kystpartiet og *uavhengig* har bare åtte saker til sammen, og tas ut av analysen. Foruten disse, ligger MDG lavest. Selv om vi tar høyde for fartstid i Stortinget, så er mengden saker fra MDG lav, til tross for at forbruk, distribusjon og produksjon av kraft er relevant for både klima og natur.

Figur 6 Antall saker 1988-24, etter parti

Figur 7 Andel av totalt antall saker, etter parti

Fløypartiene bruker altså spørsmål og interpellasjoner langt mer aktivt enn sentrum, MDG og AP. FRP, Rødt, SV og Høyre utgjør 73% av det totale antall saker fra 1989-2024. FRPs store antall saker utgjør hele 39 % av totalen. Rødts andel på 11% er konsentrert til kun to stortingsperioder. SVs 11% og Høyres 12% er høye sammenlignet med partiene i sentrum, men i motsetning til tilfellet for Rødt, strekker deres engasjement seg tilbake til 1988/89, og er dermed mindre intenst.

4.1.2. Kategorier

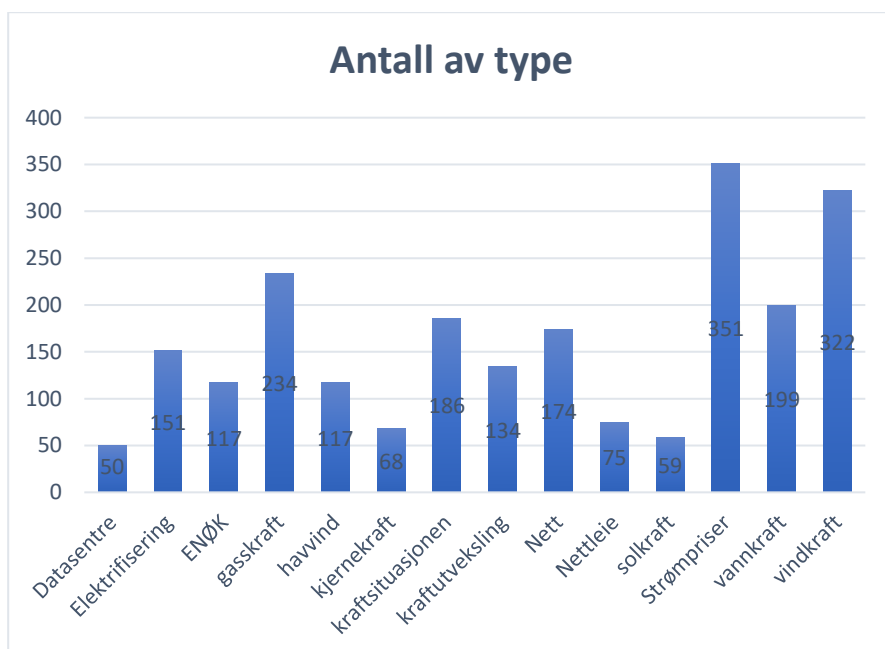
«Bekymring for strømpriser» er den kategorien med størst antall spørsmål og interpellasjoner. Engasjementet er ensidig i retning, og det er få som bekymrer seg for lave strømpriser eller som engasjerer seg i strømpriser uten å være bekymret for høye strømpriser. Det er særlig to perioder som skiller seg ut med stort engasjement: Fra ca. 2005-2010 og 2021-2024.

Vindkraft har nest høyest antall, før gasskraft og vannkraft. Datasentre utgjør sammen med solkraft, kjernekraft og nettleie de fire kategoriene med lavest antall spørsmål og interpellasjoner.

Type	Antall
Datasentre	50
Elektrifisering	151
ENØK	117
Gasskraft	234
Havvind	117
Kjernekraft	68
Kraftsituasjonen	186
Kraftutveksling	134
Nett	174
Nettleie	75
Solkraft	59

Strømpriser	351
Vannkraft	199
Vindkraft	322
Totalsum	2237

Figur 8 Typer og kategorier, antall, 1988-2024

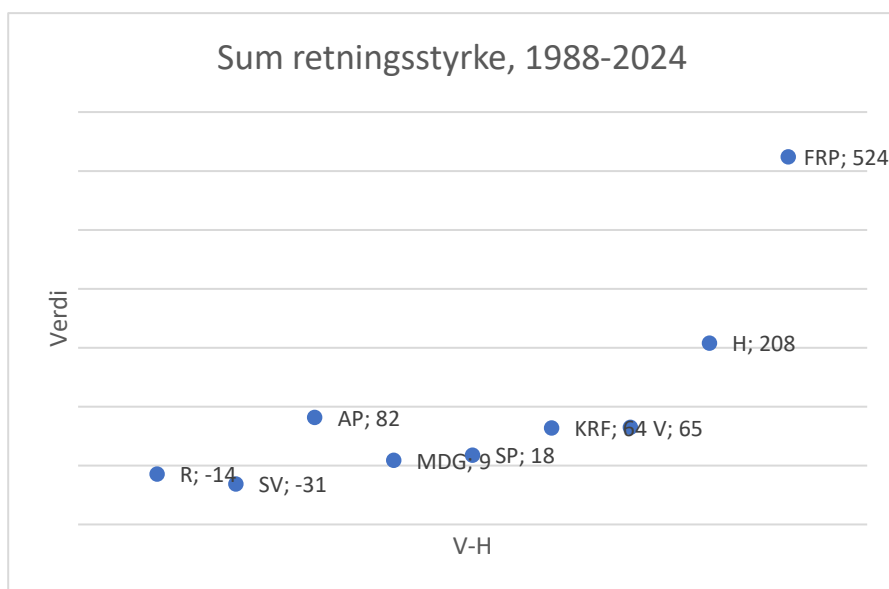

Figur 9 Antall av hver type, 1988-2024

4.1.3. Retningsstyrke

Der engasjement i antall er størst i fløyene og lavest i sentrum, følger retningsstyrken i stor grad en venstre-høyre akse, der verdiene er negative på venstresiden og positive på høyresiden. FRP er mest positiv, før Høyre. SV er mest negativ, før

Rødt. AP bryter ut av aksen, og er mer positive enn SP, KRF og V. MDG har knapt retning. Hadde MDGs engasjement vært ensidig i retning, ville deres lille antall på 61 saker likevel gitt en betydelig retningsstyrke på 61. Men med en retningsverdi på 9 ut fra 61 saker, så er partiets engasjement jevnt fordelt mellom positive og negative vinklinger. MDG har altså et lite engasjement i mengde, og ingen tydelig retning.

Figur 10 Retningsstyrke etter parti langs venstre-høyre akse, alle kategorier 1988-2024

Over halvparten av alle spørsmål og interpellasjoner er kommet fra og med 1.1.2018. Det er verdifullt å skille ut disse fra den totale perioden for å se om det er ulik atferd på kort- og

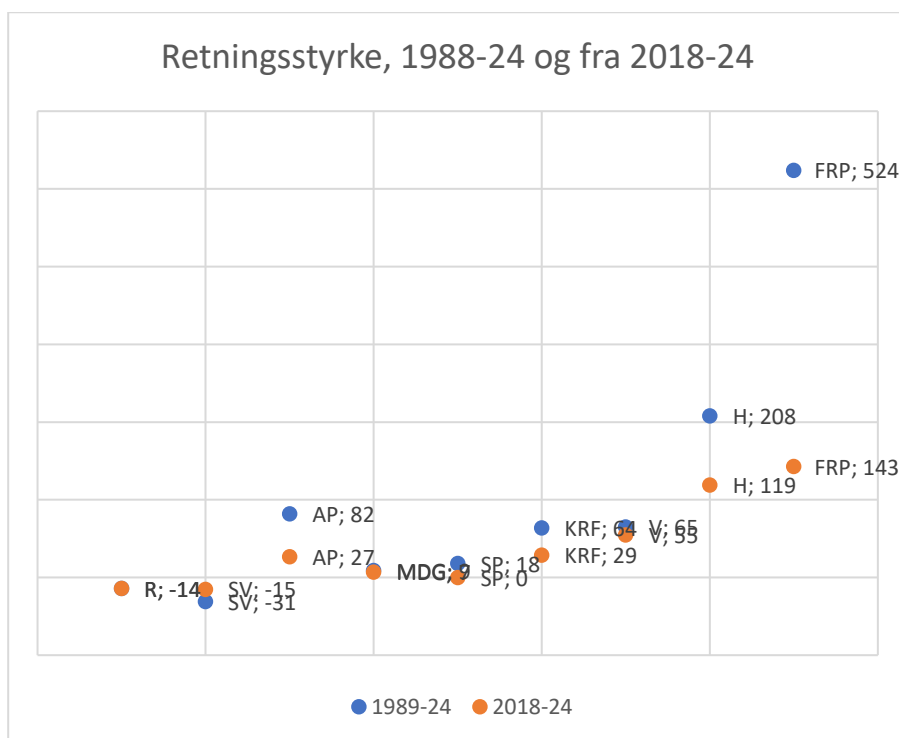
lang sikt, eller om atferden etter 2018 er representativ for hele perioden.

Fra 2018 til i dag, er FRPs retningsstyrke mindre intens, både sammenlignet med retningsstyrken deres totalt, og særlig sammenlignet med de andre partiene. Over 50 % av alle sakene er altså kommet siden 2018, og FRPs retningsstyrke fra 2018, utgjør bare 27% av partiets totale retningsstyrke. Det skyldes flere negative innslag i kategorier som vindkraft, havvind, kraftutveksling og elektrifisering. FRP er dermed blitt mindre positive/mer negative etter Paris-avtalen i 2016, og særlig siden 2018, selv om de fortsatt har størst retningsstyrke. Fra 2018 ligger Høyre like under nivået til FRP. AP og KRF har gått i samme retning som FRP, men har en mindre mengde saker og lavere retningsstyrke, og deres endringer etter 2018 gir derfor mindre utslag enn for FRP.

Parti	Retningsverdi, 2018-2024
AP	27
FRP	143
H	119
KRF	29
MDG	7

PF	-2
R	-14
SP	0
SV	-15
V	55
Totalsum	349

Figur 11 Retning etter parti, alle kategorier fra 2018-24

Figur 12 Partienes retningsstyrke langs venstre-høyre akse, 1988-24 og 2018-24

SV og Rødt er mest negative. Rødt har kun utslag etter 2018, og deres engasjement er dermed både veldig intenst og konsentrert i tid, og entydig negativt sammenlignet med de andre partiene. SV

har likevel størst negativ retningsstyrke av alle etter 2018, og halvparten av deres negative retningsstyrke er kommet etter 2018. Venstre er gått i motsatt retning og har fått en mer positiv retningsverdi. SP og MDG har minst retning, og ligger henholdsvis på null og tett på null. For SP er dette et skifte i negativ retning etter 2018.

Strømpriser og kraftsituasjon har størst positiv retningsstyrke.. Kraftutveksling og vindkraft har størst negativ retningsstyrke. ENØK har et ensidig positivt engasjement, med en retningsstyrke på 113 ut fra 117 saker. Til sammenligning har gasskraft 121 ut fra 234 saker. Dette viser at engasjementet i gasskraft er langt mer delt enn engasjementet i ENØK.

Kategori	Verdi, retning
Datasentre	-8
Elektrifisering	11
ENØK	113
Gasskraft	121
Havvind	40
Kjernekraft	26
Kraftsituasjonen	160
Kraftutveksling	-102

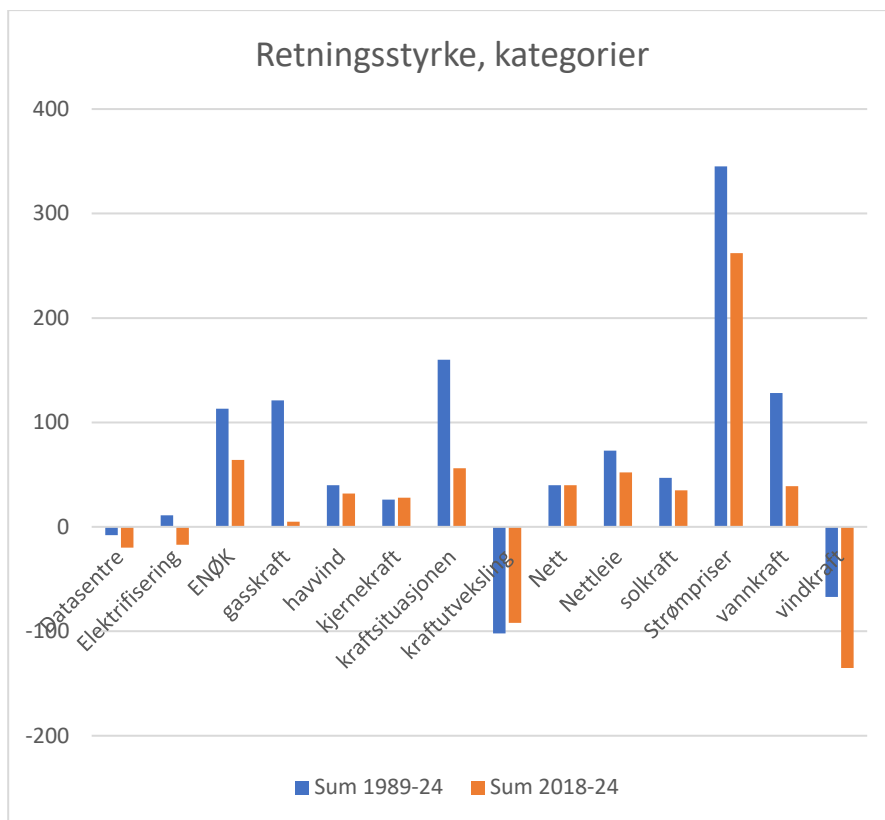
Nett	40
Nettleie	73
Solkraft	47
Strømpriser	345
Vannkraft	128
Vindkraft	-67
Totalsum	927

Figur 13 Retningsverdi etter kategorier, 1988-2024

Den store negative retningsstyrken i vindkraft, er kommet etter 2018. Denne bølgen var så stor, at den snudde retningen i vindkraft for hele perioden fra 1988-2024, fra solid positivt 68 til solid negativt -67. Fra 2018 alene er retningsstyrken på -135. Nesten alt det negative engasjementet i kraftutveksling er også kommet etter 2018. Datasentre og elektrifisering har også negative verdier etter 2018. For elektrifisering har dette gitt et retningsskifte fra en positiv verdi på 28 til en negativ verdi på -17. Retningsstyrken for kjernekraft er derimot positiv etter 2018, på størrelse med havvind og solkraft, men engasjementet er mindre i mengde og derfor mer ensidig.

Kategori	Verdi, fra 1.1.2018
Datasentre	-20
Elektrifisering	-17
ENØK	64
Gasskraft	5
Havvind	32
Kjernekraft	28
Kraftsituasjonen	56
Kraftutveksling	-92
Nett	40
Nettleie	52
Solkraft	35
Strømpriser	262
Vannkraft	39
Vindkraft	-135
Totalsum	349

Figur 14 Retningsstyrke etter kategorier, 2018-24

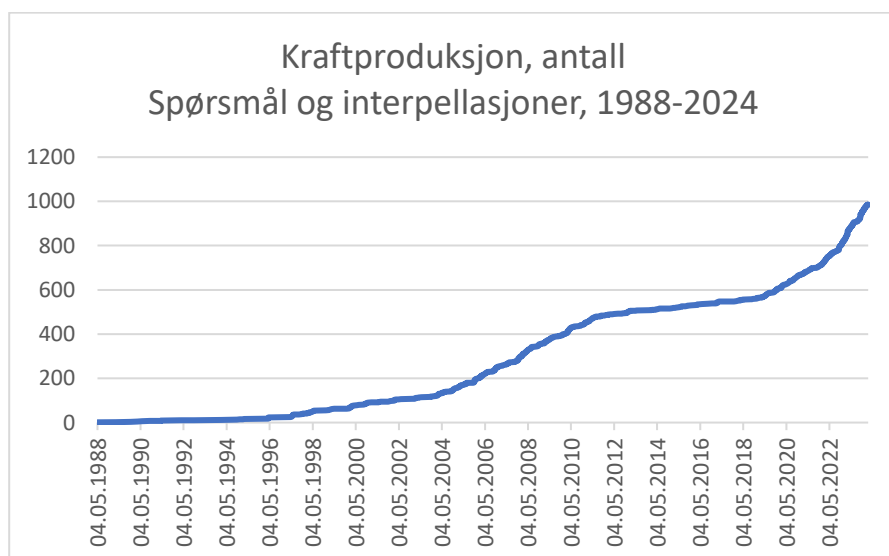

Figur 15 Retningsstyrke etter kategorier, totalt 1988-24 sammenlignet med 2018-24

4.2. Produksjonskategorier

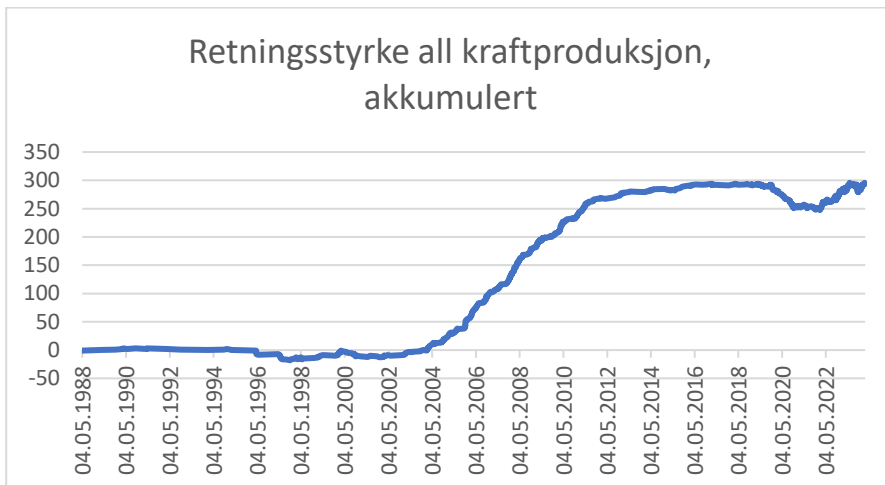
4.2.1. Alle produksjonskategorier

Antall spørsmål og interpellasjoner om kraftproduksjon steg bratt fra 2004 til 2010, riktignok samtidig som bruken av skriftlig spørsmål også vokste generelt. Det er særlig situasjonen i Midt-Norge som ligger bak engasjementet på 00-tallet. Det er også en sterk økning i engasjement fra 2018, men denne økningen gir ikke utslag i retningsstyrke. Det betyr at det økte antallet saker om kraftproduksjon etter 2018 har vært delt mellom positiv og negativ.

Figur 16 Kraftproduksjon, antall 1988-2024

Retningsstyrken sank fra 2018 med stemningsskiftet rundt vindkraft, og tok seg opp etter strømspriskrisen i 2021. Men i motsetning til da strømpris og kraftsituasjon satt agendaen på 00-tallet, har likevel hverken Paris-avtalen fra 2016 eller prissituasjonen siden 2021 gitt et større engasjement for ny kraftproduksjon.

Figur 17 Retningsstyrke alle produksjonskategorier 1988-24, akkumulert

Det er fortsatt et skille mellom partiene fra venstre til høyre når vi ser på produksjon alene. SV er det mest negative partiet og FRP er det mest positive partiet, med Rødt og Høyre som annenrangs på hver sin fløy. KrF, AP, V og SP har svak, positiv retningsstyrke. MDG ligger helt

på null, og er uten retning i spørsmål om kraftproduksjon.

Parti	Sum alle produksjonskategorier, 1988-24
AP	17
FRP	267
H	113
KP	1
KrF	22
MDG	0
PF	-2
R	-59
SP	8
SV	-82
UAVH	1
V	9
Totalsum	295

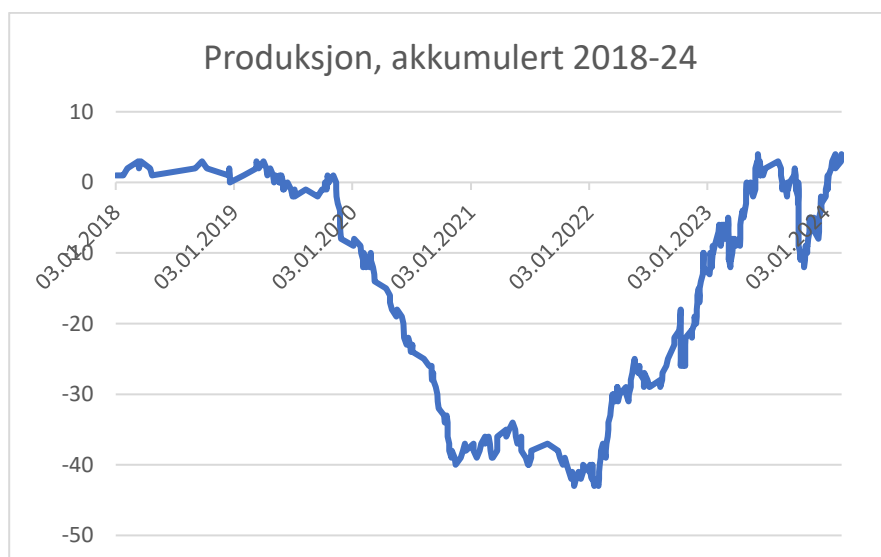
Figur 18 Retningsstyrke alle produksjonskategorier etter parti, 1988-24

Etter Paris-avtalen i 2016 har altså engasjement for kraftproduksjon sunket drastisk, med særlig virkning fra 2018 til 2021. Etter prisveksten i 2021 er ikke engasjementet økt mer enn tilbake til nivået før 2018, til tross for svært høye strømpriser. Det er til sterk kontrast fra perioden 2004-2010, der retningsstyrken for produksjon steg i takt med antall saker. Den gang var det også større engasjement for selve kraftsituasjon enn for strømprisene, som ble ansett som en funksjon av kraftsituasjonen. Fra 2018 har det vært et

moderat positivt engasjement for havvind, kjernekraft, solkraft og vannkraft, men et mye større negativt engasjement for vindkraft.

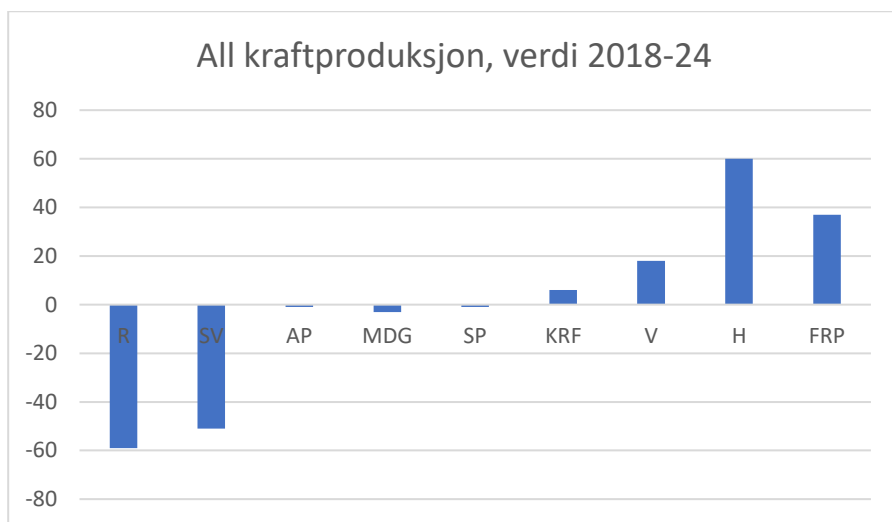
type	styrke, 2018-24
gasskraft	5
havvind	32
kjernekraft	28
solkraft	35
vannkraft	39
vindkraft	-135
Totalsum	4

Figur 19 Type produksjonskategorier, retningsstyrke fra 2018-24

Figur 20 Alle produksjonskategorier, akkumulert retningsstyrke fra 2018-2024

Fra 2018 er de store utslagene fortsatt på fløyene. Rødt har på kort sikt større negativ retningsstyrke enn SV, og Høyre har større positiv retningsstyrke enn FRP. FRP har relativt til Høyre blitt mer negativ til kraftproduksjon etter at strømprisene steg.

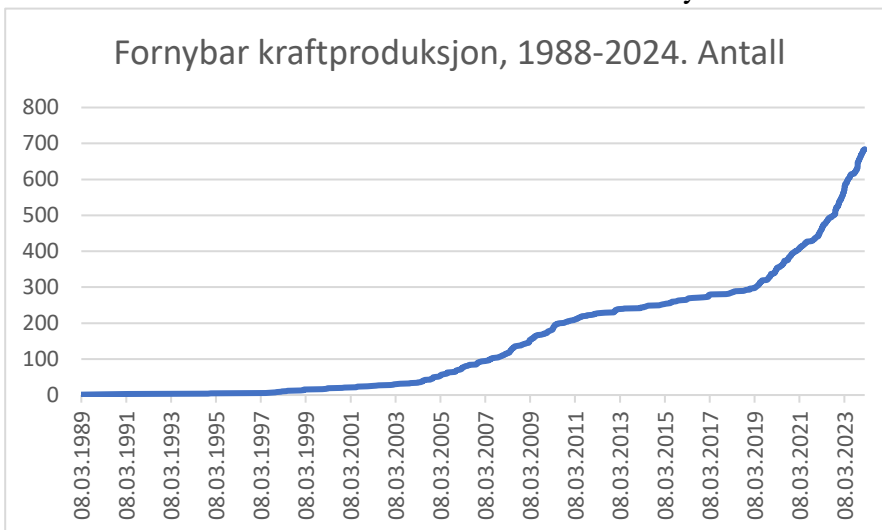
Figur 21 All kraftproduksjon 2018-24, retningsstyrke etter parti

4.2.2. Fornybar

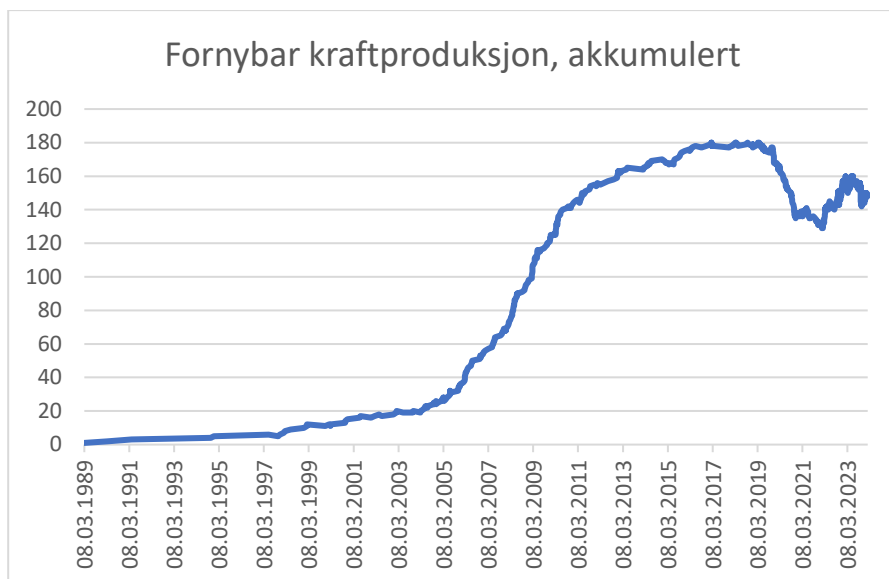
Fornybar kraft er vesentlig for å oppfylle de norske klimaforpliktelsene. «Fornybar» utgjøres av vannkraft, vindkraft, havvind og solkraft, og utelater kjernekraft og gasskraft. Men både mengde og retningsstyrke følger samme utvikling

som for kraftproduksjon totalt fram til 2018. Etter 2021 er ikke retningsstyrken engang gjenopprettet til nivået før 2018. Retningsstyrken i fornybar kraft er lavere i 2024 enn i 2018. Det betyr at det er kjernekraft og gasskraft som trekker retningsstyrken for kraftproduksjon opp til nivået før 2018.

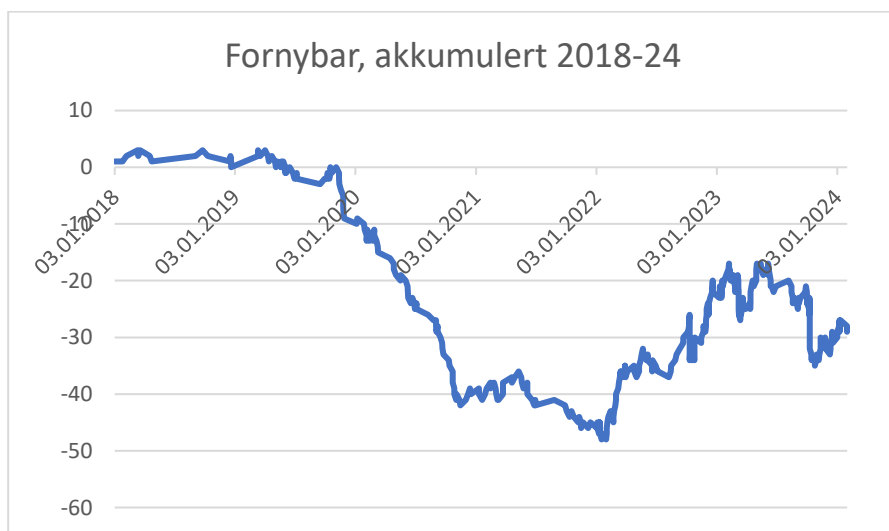
Sammenlignet med perioden med anstrengt kraftsituasjon på 00-tallet, og tatt i betraktning bekymringene for strømpriser og oppslutningen om klimamålene for 2030, er det bemerkelsesverdig hvor lite engasjement det har vært for fornybar kraft etter 2021. Stortinget mobiliserer i sum imot fornybar kraft.

Figur 22 Fornybar kraftproduksjon, 1988-2024. Antall

Figur 23 Retningsstyrke over tid, fornybar kraftproduksjon 1988-2024

Figur 24 Retningsstyrke fornybar kraftproduksjon, 2018-24

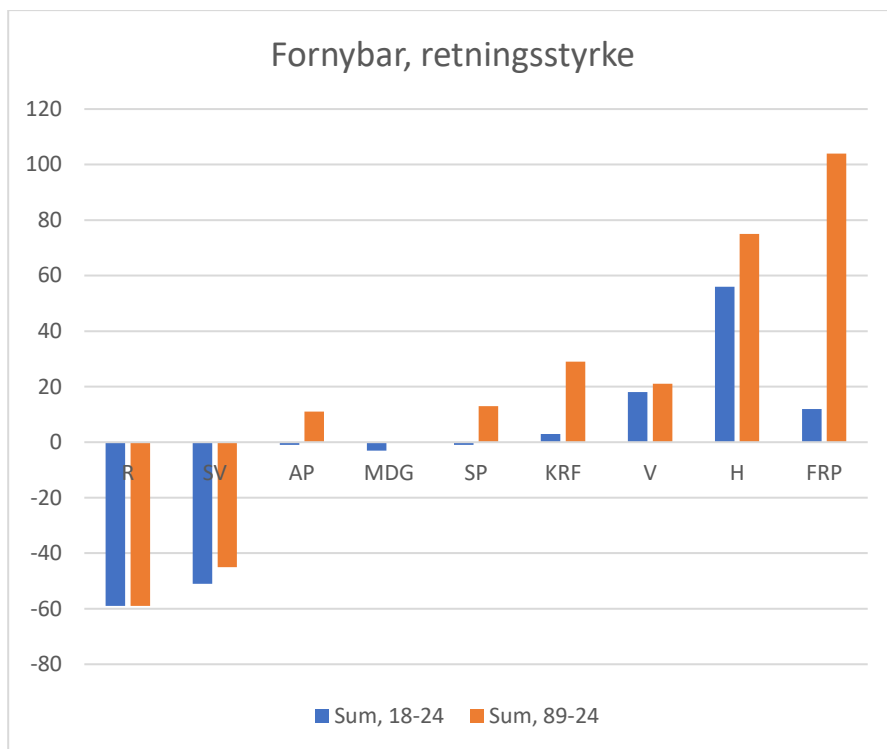
Fordelt etter partiene, skiller ikke retningsstyrken i fornybar seg fra kraftproduksjon totalt, med

unntak av at Rødt er mer negativ enn SV. Noe av SVs negative retningsstyrke i kraftproduksjon før 2018, kommer fra gasskraft og kjernekraft. FRP har størst positiv retningsstyrke, også i fornybar, før Høyre. Sentrumpartiene og AP har små verdier i positiv retning. MDG har ingen retning.

Men isolerer vi perioden fra 2018 til 2024, endrer bildet seg. Nesten alt av Venstres positive retningsstyrke er kommet etter 2018. Nesten ingenting av FRPs retningsstyrke er kommet etter 2018. Rødt, SV og MDG har negativ retningsstyrke i fornybar energi etter 2018. APs og SPs positive retningsstyrke totalt sett er fra før 2018. Etter 2018 har også de vært negative.

Parti	Retningsstyrke fornybar, 1988-24
AP	11
FRP	104
H	75
KRF	29
MDG	0
R	-59
SP	13
SV	-45
V	21
Totalsum	148

Figur 25 Retningsstyrke fornybar kraftproduksjon 1988-24, etter parti

Figur 26 Retningsstyrke fornybar kraftproduksjon 1988-24 og 2018-24, etter parti

4.2.3. Vannkraft

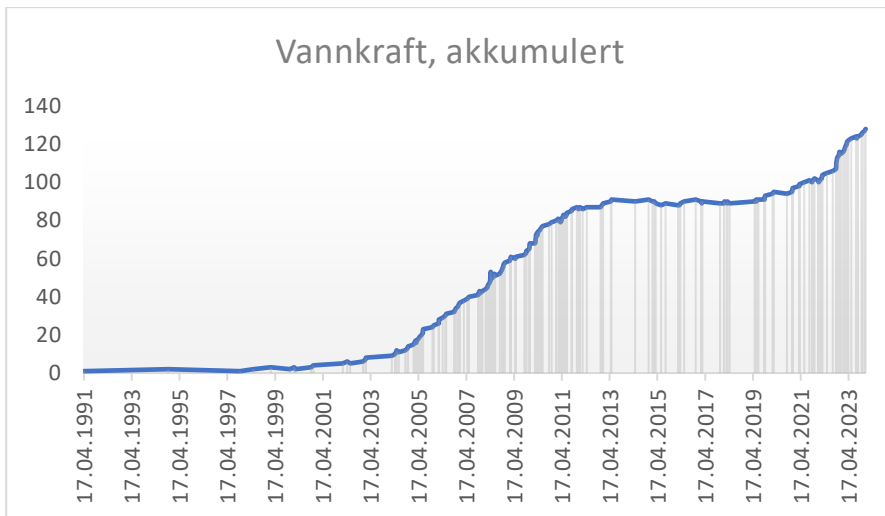
Søkeord: Vannkraft, vasskraft, vannkraftverk.

Totalt antall: 199.

Første: 17.04.1991. Eva R. Finstad (H):
«Saksbehandling for opprusting og moderniseringsprosjekter av eldre kraftverk er tungrodd og langdrygt. Det er av miljømessig betydning å få mest kraft ut av våre vannkraftverk. Hvor kan olje- og

energiministeren ta initiativ til en forenklet behandling av såkalte 5%-prosjekter?»

Siste: 3.1.2024. Nikolai Astrup (H): *Om ikke regjeringen og statsråd Aasland ser at det må være en viss sammenheng mellom mål og midler i kraftpolitikken, og om det er slik at frykten for at noen risikerer å tjene penger, er sterkere enn frykten for kraftmangel, høye strømpriser og klimamål som ryker?*

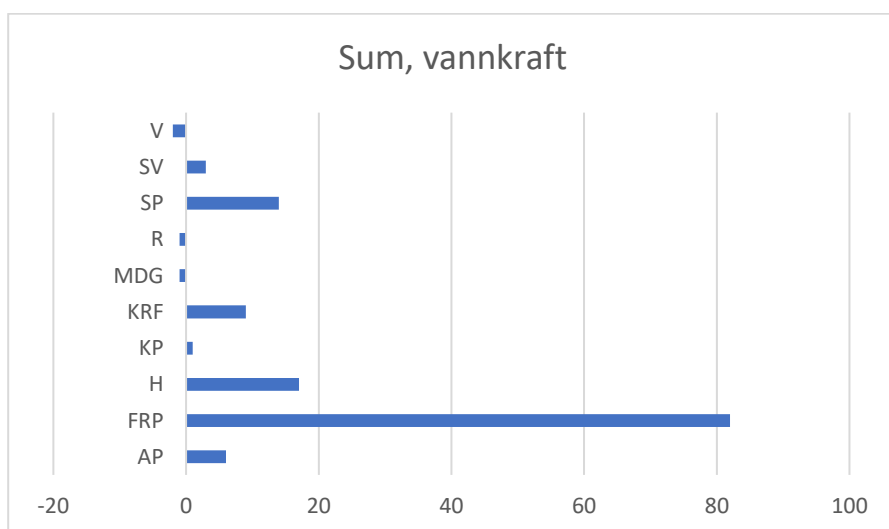

Figur 27 Retningsstyrke vannkraft 1991-2024, akkumulert

Retningsstyrken for vannkraft steg mye fra 2004 til 2011, og deretter fra 2021 til i dag. FRP har størst positiv retningsstyrke, før Høyre og SP. Venstre, Rødt og MDG har negativ retningsstyrke.

Parti	Sum
AP	6
FRP	82
H	17
KP	1
KRF	9
MDG	-1
R	-1
SP	14
SV	3
V	-2
Totalsum	128

Figur 28 Retningsstyrke vannkraft 1991-2024, etter parti

Figur 29 Retningsstyrke vannkraft 1991-2024, summert etter parti

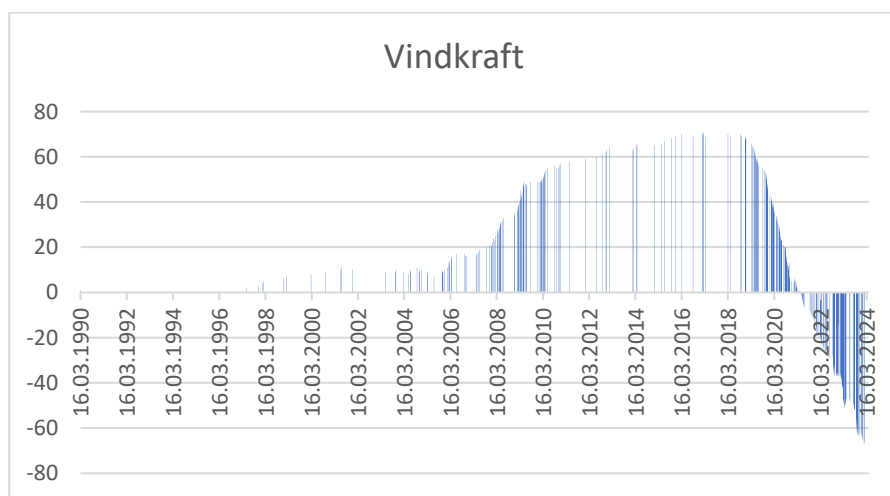
4.2.4. Vindkraft

Søkeord: Vindkraft, vindkraftverk, vindmøller, vindmølleparker

Totalt: 322.

Første: 16.03.1990: Oddlaug Vereide (KrF):
«Vindkraft er eit alternativ til vanleg el-forsyning. I kva omfang vil det i slike område vera aktuelt å byggja ut vindkraft- anlegg til erstatning for vanleg el-forsyning, og vil statsråden vurdera slik utbygging i Sogn og Fjordane?»

Siste: 01.02.2024: Marie Sneve Martinussen (R):
«Vil statsråden være en være oppsynsmann for naturvern mot vindkraft, og heller sikre rimelig vannkraft til industri?»

Figur 30 Retningsstyrke vindkraft akkumulert, 1990-2024

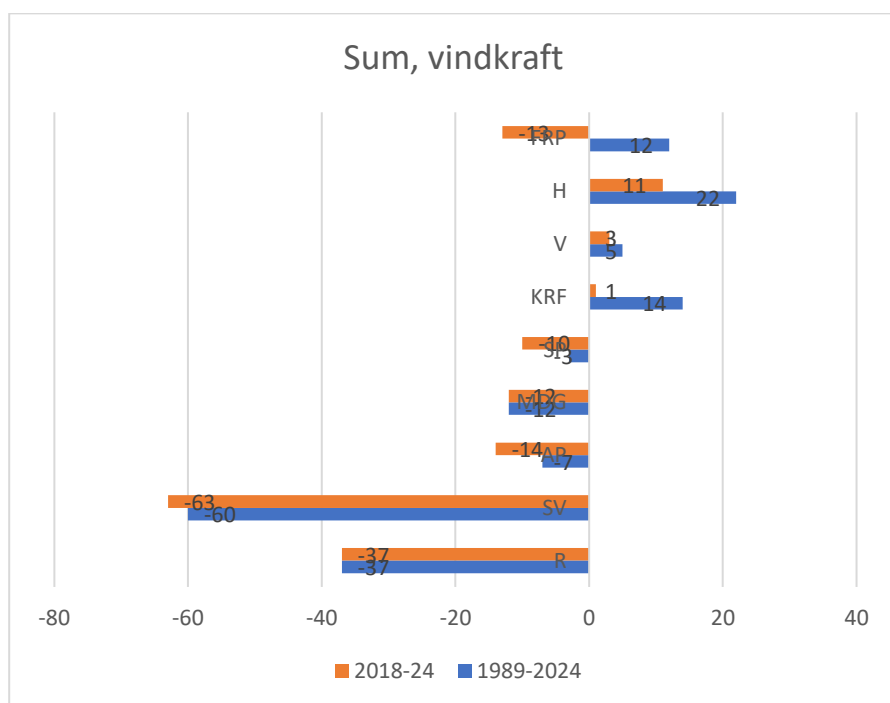
Engasjementet for vindkraft økte fra 2004 til 2011 med en solid positiv retningsstyrke, før det slo ut et stort negativt engasjement fra høsten 2018, som gjør at den totale retningsstyrken for vindkraft er solid negativ.

Parti	Sum
AP	-7
FRP	12
H	22
KRF	14
MDG	-12
PF	-2
R	-37
SP	-3
SV	-60
UAVH	1
V	5
Totalsum	-67

Figur 31 Retningsstyrke vindkraft 1990-2024, etter parti

Høyre har størst positiv retningsstyrke i vindkraft, foran KRF og FRP. SV har størst negativ retningsstyrke, før Rødt. FRP har derimot hatt et markant retningsskifte etter 2018, og har negativ retningsstyrke i perioden fra 2018 isolert

sett. SV, AP og SP hadde også positiv retningsstyrke før 2018, men er alle negative når årene fra 2018 regnes med.

Figur 32 Retningsstyrke vindkraft, før og etter 2018 etter parti

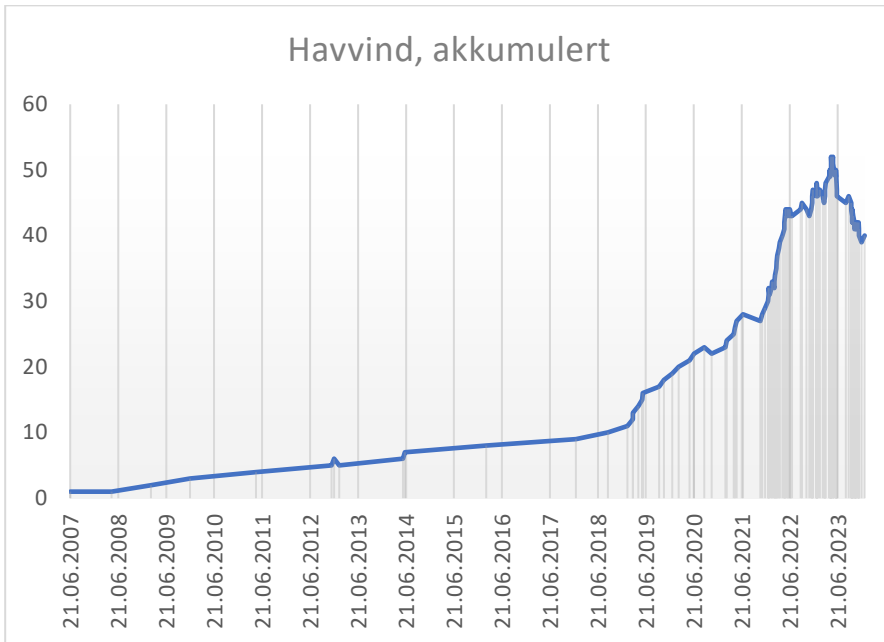
4.2.5. Havvind

Totalt: 117

Søkeord: Havvind, havvindparker

Første: 21.06.2007. Ivar Kristiansen (H): «Hva vil statsråden gjøre for å utvikle en variert næringsklynge i Kyst-Norge basert på havkraft/vindkraft?»

Siste: 12.01.2024. Ove Trellevik (H): «*hvilke tiltak arbeider regjeringen med for å elektrifisere offshore-installasjoner ved hjelp av havvind?*»

Figur 33 Retningsstyrke havvind, 2006-2024

Saker om havvind økte tydelig i både antall og i retningsstyrke fra 2018 til 2022. Deretter er det kommet mer negativt engasjement. Det er Høyre som har størst positiv retningsstyrke. Rødt har lavest retningsstyrke, og den er i tillegg markant negativ, som eneste parti imot havvind.

Parti	Sum
AP	9
FRP	2
H	31
KRF	2
MDG	8
R	-26
SP	1
SV	3
V	10
Totalsum	40

Figur 34 Retningsstyrke havvind, etter parti

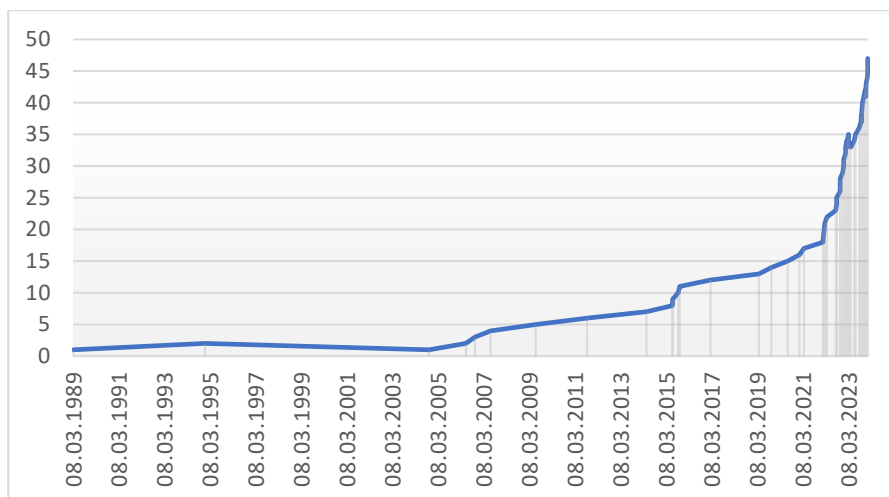
4.2.6. Solkraft

Søkeord: Solkraft, solceller, solkraftanlegg, solkraftverk, solenergi, solcelleanlegg

Totalt: 59

Første: 08.03.1989. Dag Jostein Fjærvoll (KrF):
«Vil finansministeren foreslå avgiftslettelser som gjør det gunstigere å innføre og å bruke biler drevet av solenergi?»

Siste: 10.01.2024. Rasmus Hansson (MDG): *Om hvilke konkrete grep statsråden vil ta for å redde norsk solindustri.*

Figur 35 Retningsstyrke solkraft akkumulert, 1989-2023

Solkraft har hatt en bratt vekst i retningsstyrke fra 2021, men mengden saker er fortsatt langt under nivået til andre produksjonsformer. Det gir også i utslag i retningsstyrken partiene imellom, der både mengde saker og retning er jevnt fordelt. SV har likevel størst retningsstyrke, før Venstre og FRP.

Parti	Sum
AP	3
FRP	8
H	5
KRF	4
MDG	5
PF	-1

R	5
SP	1
SV	9
V	8
Totalsum	47

Figur 36 Retningsstyrke solkraft, etter parti

4.2.7. Kjernekraft

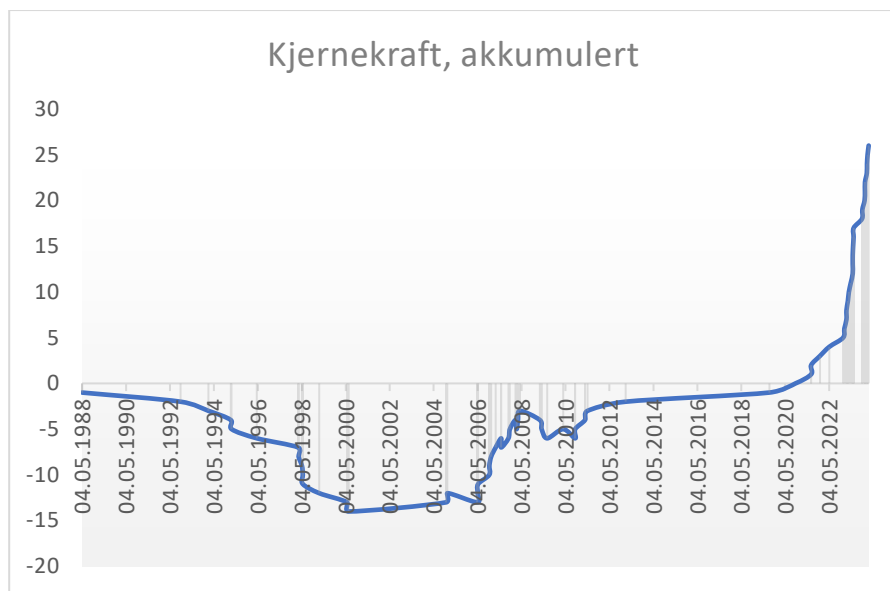
Totalt: 68

Søkeord: Kjernekraft, atomkraft, thorium

Første: 04.05.1988. Kjellbjørg Lunde (SV): *«I Norge har vi i årevis brukt mykje meir til å forske i kjernekraft enn i alternative energikjelder. Stadig kjem det krav frå kjernekraftmiljøet om at de må byggjast ein reaktor, ein såkalla hurtigreaktor basert på plutonium. Vil statsråden no gå inn for å redusere innstasen i kjernekraft-forskinga og samstundes gjere det heilt klårt at det i framtida ikkje kjem på tale å byggje ein ny reaktor?»*

Siste: 19.02.2024. Marius Arion Nilsen (FRP): *«Regjeringens aversjon mot kjernekraft har siden tiltredelsen kommet tydelig fram, blant annet i eksklusjonen av kjernekraft for FME forskningsmidler.*

Gjelder samme krav også for prosjekter innen sol, vind, hydrogen?»

Figur 37 Retningsstyrke kjernekraft, akkumulert

Kjernekraft hadde negativ retningsstyrke helt fram til 2020. Retningen har gått i positiv retning siden 2011, og har blitt mer positiv med større engasjement fra 2021. FRP har størst positiv retningsstyrke, mens SV har størst negativ retningsstyrke.

Parti	Sum, kjernekraft
AP	-2
FRP	37
H	4

KRF	1
PF	1
SP	-1
SV	-10
V	-4
Totalsum	26

Figur 38 Retningsstyrke kjernekraft, etter parti

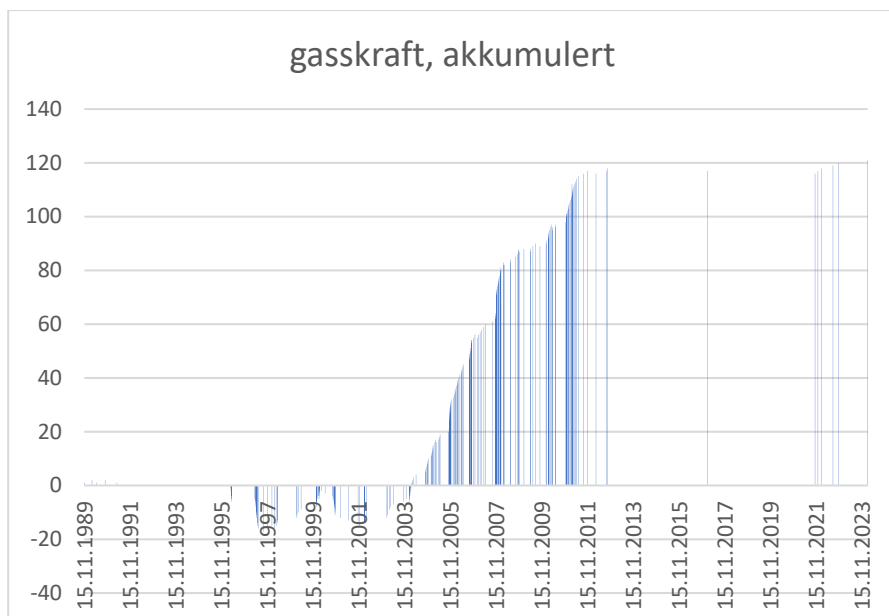
4.2.8. Gasskraft

Totalt: 234

Søkeord: Gasskraft, gasskraftverk

Første: 15.11.1989. Sigurd Holemark (H): *«Statkraft ønsker tørrårskraftverk på Vestlandet, dette kan vanskeliggjøre realiseringen av planene om gasskraft og gassutnyttelse på Østlandet. Er statsråden enig i at konsesjonsbehandling av et verk, Statkraft antyder, bør utstå inntil gassoverføring til Østlandet er nærmere avklart?»*

Siste: 20.02.2024. Terje Halleland (Frp): *om flytende gasskraftverk i forbindelse med elektrifisering av Melkøya og behov for balansekraft og energimengde i Finnmark.*

Figur 39 Retningsstyrke gasskraft, akkumulert

Gasskraft var høyst aktuelt fra 2004 til 2011. Deretter har det vært få saker. Retningen var positiv fra 2003 til 2011. FRP har størst positiv retningsstyrke, foran Høyre. SV har størst negativ retningsstyrke. Sentrumpartiene har også negativ retningsstyrke.

Parti	Sum, gasskraft
AP	8
FRP	126
H	34
KrF	-8
SP	-4

SV	-27
V	-8
Totalsum	121

Figur 40 Retningsstyrke gasskraft, etter parti

4.3. Bekymringskategorier

Bekymringskategoriene er «bekymret for høye strømpriser = 1», «bekymret for nettleie = 1», og «bekymret for kraftsituasjonen = 1».

De aller fleste spørsmål og interpellasjoner i disse kategoriene telles som positive. FRP har størst retningsstyrke, før Rødt og Høyre. MDG har minst. AP, KRF, SP og SV ligger jevnt med hverandre, og Venstre noe under disse.

Parti	Antall
AP	26
FRP	303
H	68
KP	2
KRF	24
MDG	8
R	83
SP	21
SV	28
V	15
Totalsum	578

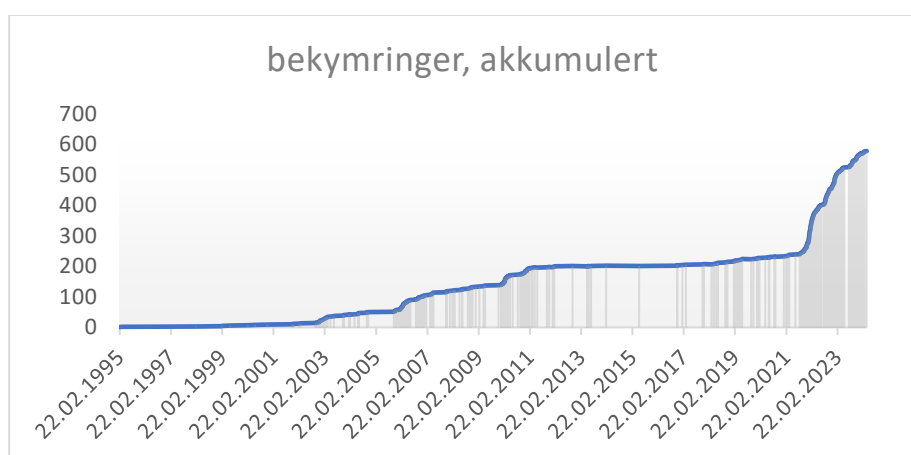
Figur 41 Totalt antall innen bekymringskategoriene, etter parti

Strømprisen er den største bekymringen. Kostnader har engasjert mer enn forsyningssikkerhet. Kraftsituasjonen har under halvparten så mange saker som prisene.

Bekymringer	Antall
Kraftsituasjonen	160
Nettleie	73
Strømpriser	345
Totalsum	578

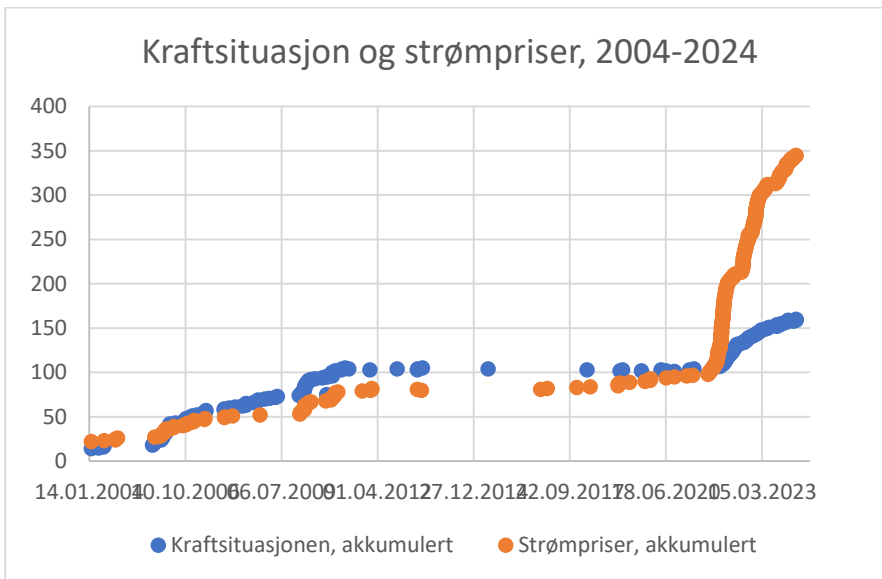
Figur 42 Typer bekymring og antall

Det var en tydelig økning i retningsstyrken i bekymringene fra 2003 til 2011, som først og fremst gjaldt situasjonen i Midt-Norge. Deretter var det flatt fram til 2021, da engasjementet igjen fikk en vekker.

Figur 43 Bekymringer 1995-2024, akkumulert retningsstyrke med frekvens

Kraftsituasjonen hadde større retningsstyrke enn strømprisene i perioden fra 2004-2010. Men fra 2021 til i dag, har strømprisene dominert desto tyngre over kraftsituasjonen. Det viser at det ligger en annen politisk analyse til grunn for Stortingets reaksjon på situasjonen fra 2021-24 enn i perioden 2004-10.

Figur 44 Utvikling i retningsstyrke innen kraftsituasjon og strømpriser, 2004-2024

4.3.1. Kraftsituasjonen

Totalt: 186

Søkeord: Kraftoverskudd, kraftunderskudd, kraftsituasjon

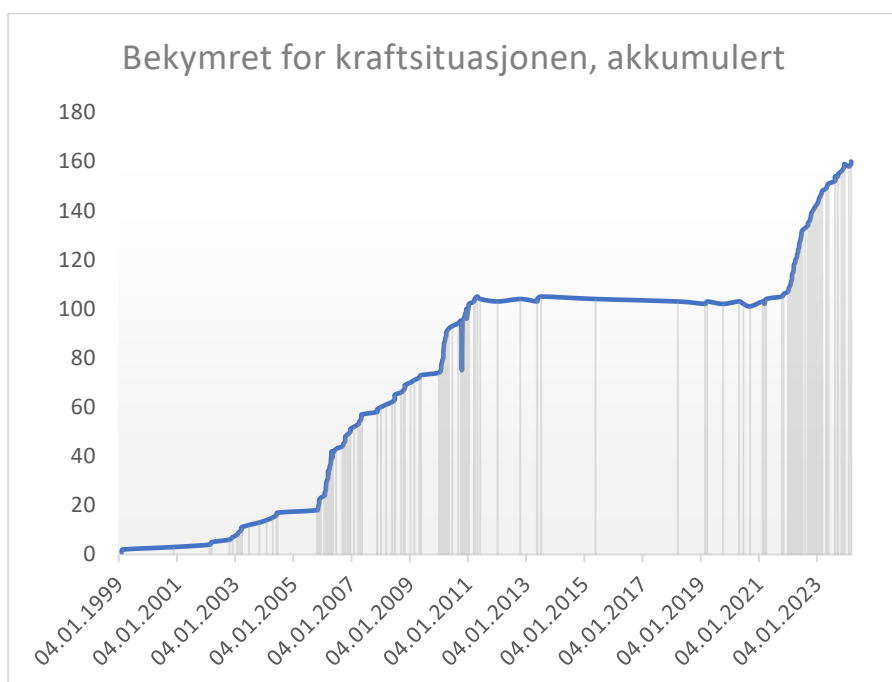
Første: 10.02.1999. Bent Hegna (AP): *Om tvil pga EUs el-direktiv om realiseringen av tre nye kabelforbindelser til kontinentet, og tiltak for å unngå problemer for elforsyningen ved ekstreme værforhold.*

Siste: 06.03.2024. Tina Bru (H): *Slik det ser ut nå, styrer vi mot et kraftunderskudd*

Parti	Bekymret for kraftsituasjonen
AP	8
FRP	104
H	28
KP	1
KRF	3
MDG	1
R	5
SP	0
SV	5
V	5
Totalsum	160

Figur 45 Bekymret for kraftsituasjonen, etter parti

FRP har størst retningsstyrke i kraftsituasjonen, før Høyre. De andre partiene har kun små – eller ingen utslag. Situasjonen i Midt-Norge 2004 til 2011 skapte større engasjement for kraftsituasjonen enn situasjonen har gjort siden 2021, i både mengde og retning. Dette er også til tross for at bruken av skriftlige spørsmål har økt mye siden 2000 til i dag.

Figur 46 Bekymret for kraftsituasjonen, akkumulert

4.3.2. Strømpriser

Totalt: 351

Søkeord: Strømpriser, strømkrise

Første: 22.02.1995. Morten Lund (SP): *«Ifølge en ntb-melding 8.februar 1995 mener lederen i forbrukerrådet at omorganisering av kommunale energiverk som følge av energiloven har ført til høyere strømpriser for husholdningene. Har departementet statistikk over til husholdninger og større kunder, og hvorvidt utbyttet til eierne er øket de senere år?»*

Siste: 04.03.2024. Marius Arion Nilsen (Frp): *«Deler statsråden og regjeringen Statnett sjefens tanker om at den norske strømstøtten må avvikles, slik at befolkningen aksepterer landvind, havvind, sol og mer over landet?»*

Parti	Bekymret for høye strømpriser
AP	9
FRP	180
H	31
KRF	18
MDG	6
R	61
SP	16

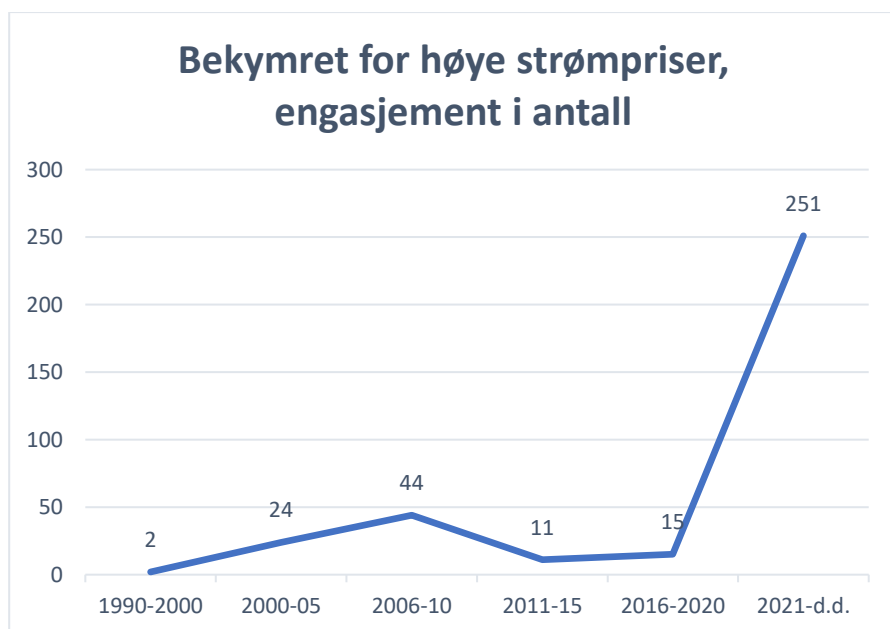
SV 17

V 7

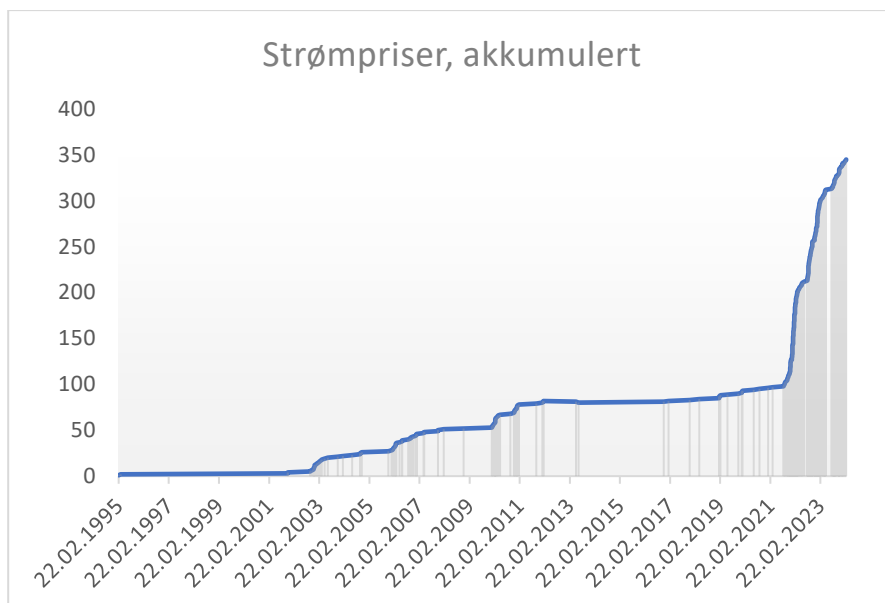
Totalsum 345

Figur 47 Bekymret for høye strømpriser, totalt antall etter parti

Engasjementet for strømprisene har eksplodert siden 2021. Forrige topp var i perioden 2006-2010, men lå også da på lavere nivå enn fra 2021 til i dag. Det er FRP som har størst mengde og retningsstyrke, foran Rødt. Rødt har likevel bare 1/3 av engasjementet til FRP. MDG, V og AP har lavest engasjement.

Figur 48 Bekymret for høye strømpriser, antall engasjement i femårs intervaller

Figur 49 Strømpriser, akkumulert

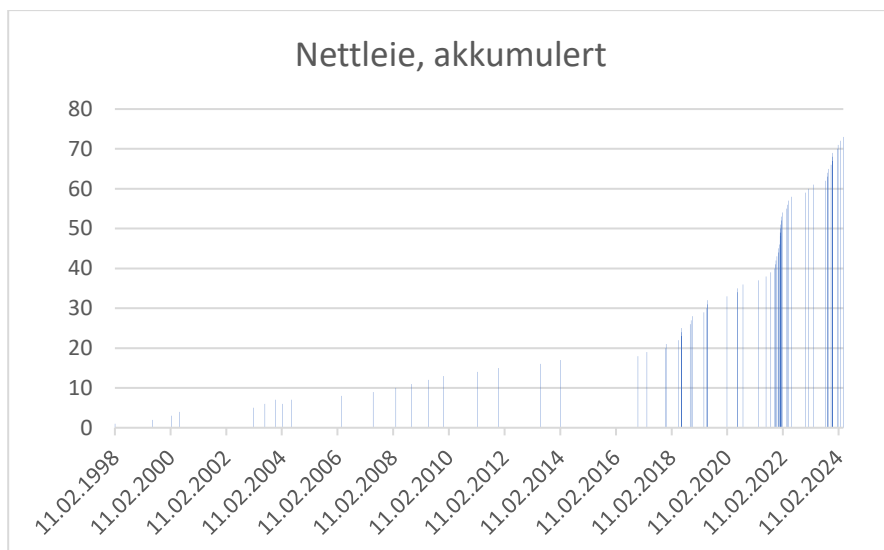
4.3.3. Nettleie

Totalt: 75

Søkeord: nettleie, kraftnett, strømnett, strømlinje, kraftlinje

Første: 11.02.1998. Olaf Gjerdrem (Krf): *om rimelegare nettleige for kraft frå vindkraftverk og annan alternativ energi for forsyning i nærområde*

Siste: 12.04.2024. Sofie Marhaug (R): *«Hvor mye har nettleien økt for kunder med årlig forbruk under 100 000 kwh etter innføring av ny nettleiemodell med effektbaserte tariffer 1.juli 2022?»*

Figur 50 Nettleie akkumulert og frekvens

FRP og Rødt har størst retningsstyrke, og MDG har lavest.

Parti	Retningsstyrke
AP	9
FRP	19
H	9
KP	1
KRF	3
MDG	1
R	17
SP	5
SV	6
V	3
Totalsum	73

Figur 51 Retningsstyrke nettleie, etter parti

4.4. Forbrukskategorier

4.4.1. Elektrifisering

Totalt: 151

Søkeord: Elektrifisering

Første: 01.06.1994. Gunnar Halvorsen (AP):

«Elektrifiseringen av Arendal/Nelaugbanen er stoppet opp. Hva er bakgrunnen for dette, og hva kan samferdselsministeren gjør for at arbeidet kan videreføres etter oppsatte planer?»

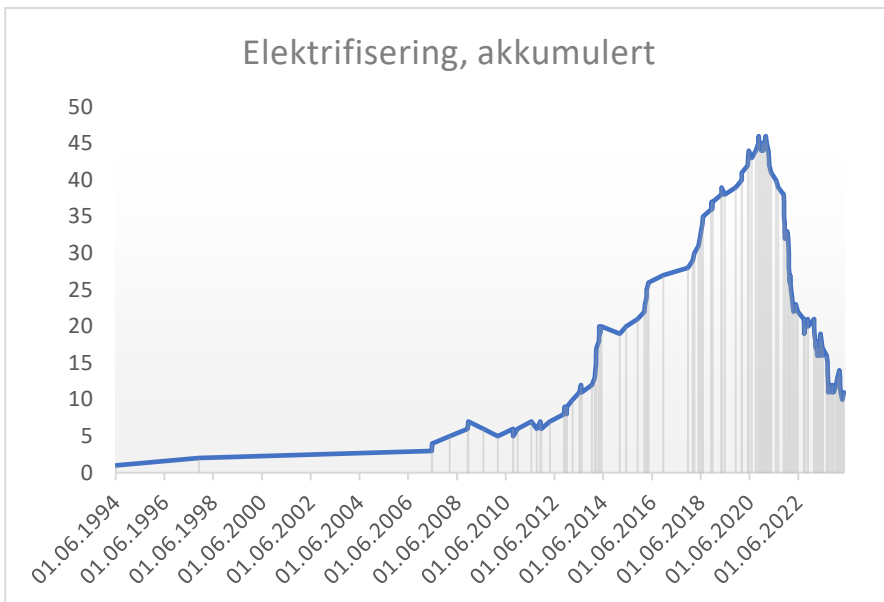
Siste: 17.04.2024. Rasmus Hansson (MDG):

«Hvordan tenker regjeringen å bidra til at fylkeskommunene skal klare å gå over til nullutslippsfartøy?»

Parti	Retningsstyrke
AP	14
FRP	-36
H	11
KRF	7
MDG	-3
R	-13
SP	2
SV	18
V	11
Totalsum	11

Figur 52 Elektrifisering, etter parti

I elektrifisering sett under ett, med både transport og petroleum, har FRP størst negativ retningsstyrke, foran Rødt. MDG har også negativ retningsstyrke. SV har størst positiv retningsstyrke, foran AP, Venstre og Høyre.

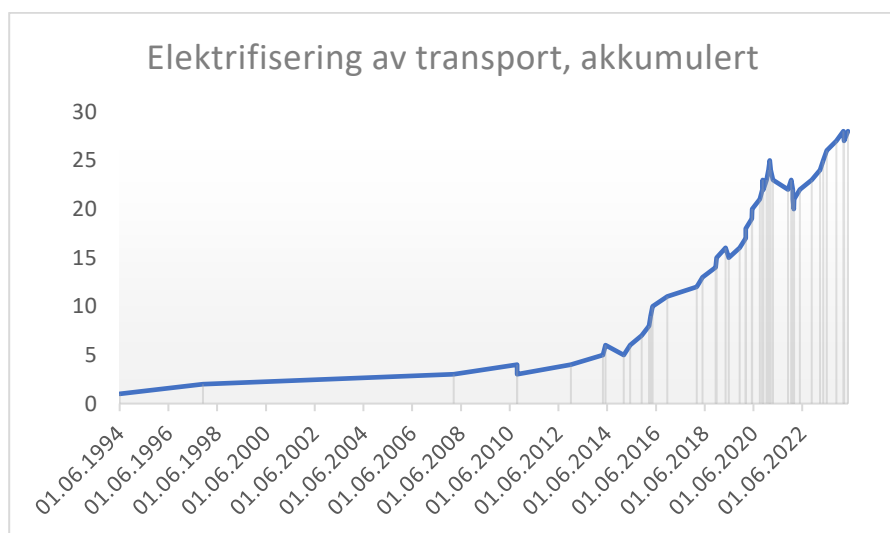
Figur 53 Elektrifisering, akkumulert

Retningsstyrken for elektrifisering vokste fram til 2021, men deretter snudde trenden. Antallet og frekvens i saker økte mens retningsstyrken sank. Dette viser at en hovedvekt av sakene etter 2020 har vært negative, og den totale retningsstyrken er bare så vidt positiv i 2024.

4.4.1.1. Transport

Det er et positivt engasjement for elektrifisering av transport, men utslagene er moderate i alle partier. AP har størst positiv retningsstyrke, mens FRP er det eneste partiet med negativ retningsstyrke.

«Elektrifisering av transport» innebærer jernbane, kjøretøy, luftfart og skipsfart. Jernbane har høyest antall.

Figur 54 Elektrifisering av transport, akkumulert

Parti	Verdi
AP	14
FRP	-4
H	1

MDG	1
R	1
SP	1
SV	9
V	5

Totalsum	28
-----------------	-----------

Figur 55 Elektrifisering av transport, etter parti

Type	Antall
Jernbane	22
Kjøretøy	11
Luftfart	2
Skipsfart	15
Totalsum	50

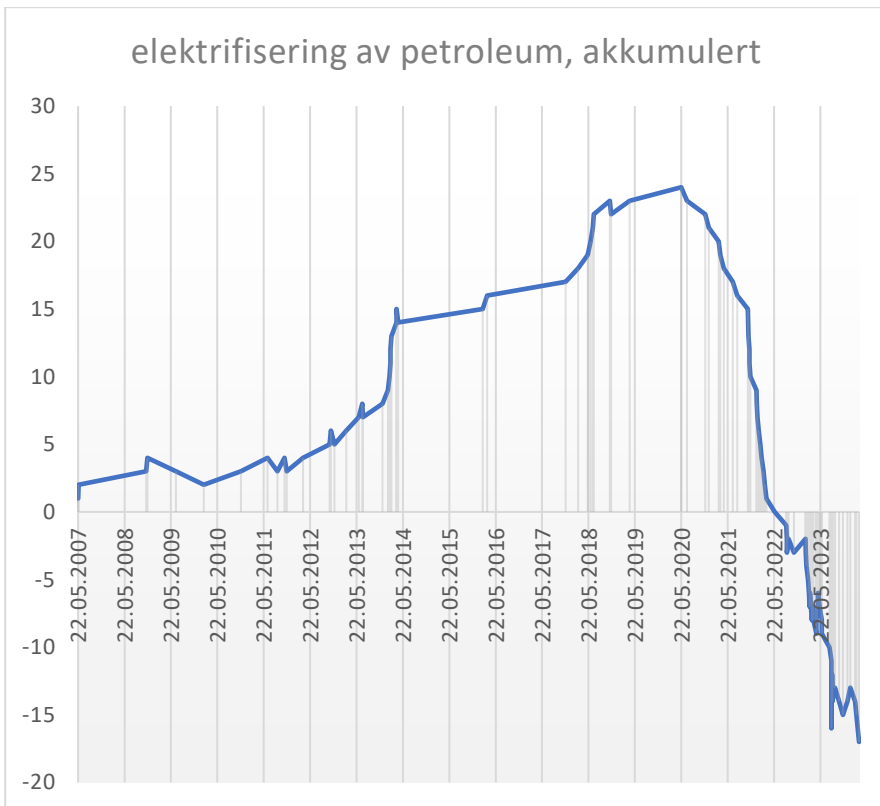
Figur 56 Elektrifisering av transport, typer

4.4.1.2. Petroleum

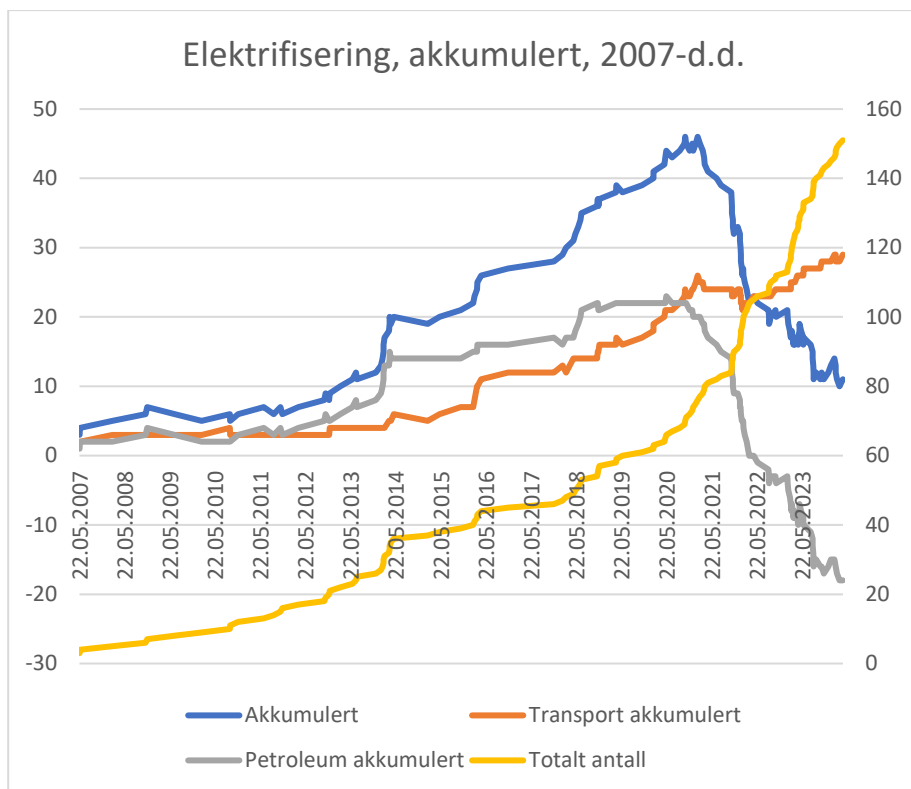
Parti	Verdi
FRP	-32
H	10
KRF	7
MDG	-4
R	-14
SP	1
SV	9
V	6
Totalsum	-17

Figur 57 Elektrifisering av petroleum, etter parti

Retningsstyrken for elektrifisering av petroleum var stigende fram til 2020, men over et lite antall spørsmål og interpellasjoner. Deretter snudde retningen i takt med økt antall saker. FRP har størst negativ retningsstyrke, foran Rødt. MDG har også negativ retningsstyrke. Høyre og SV er mest positive.

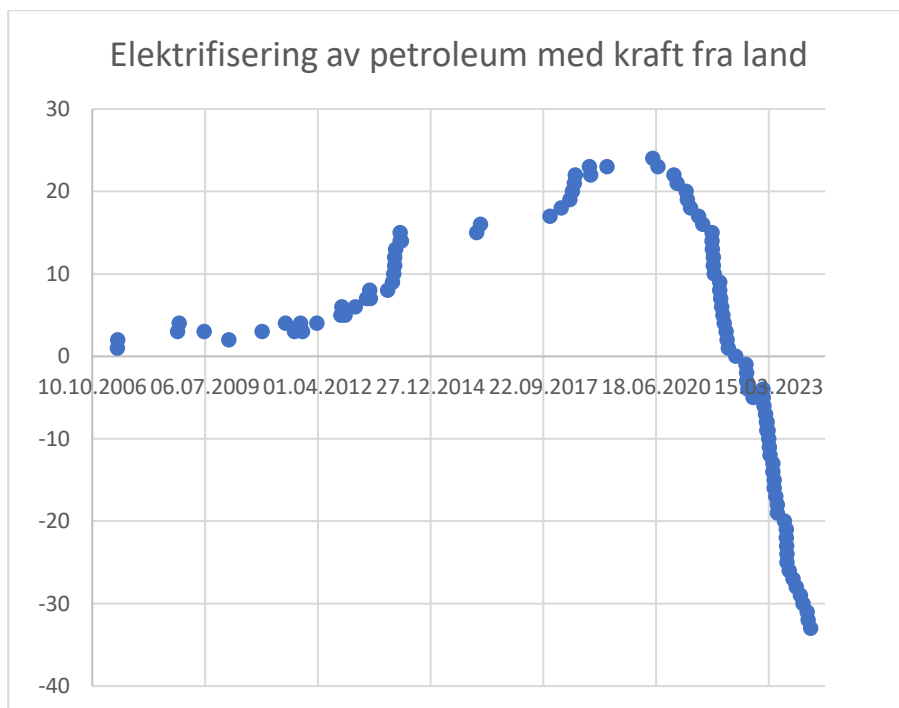

Figur 58 Elektrifisering av petroleum, akkumulert

Figur 59 Elektrifisering akkumulert, 2007-d.d. Totalt antall med egen akse til høyre.

Ved å kode saker som er positive til *elektrifisering med havvind framfor kraft fra land*, som negative, får vi en egen kategori for *elektrifisering av petroleum med kraft fra land*. Fra 2018 til juli 2020 økte retningsstyrken i denne kategorien, før den deretter falt bratt fra juli 2020. Med en retningsstyrke på -50 etter 2018, er det den tredje største negative retningsstyrken siden 2018, etter vindkraft og kraftutveksling.

Figur 60 Elektrifisering av petroleum med kraft fra land, akkumulert retning og frekvens

Parti	Retningsstyrke, etter 2018
FRP	-27
H	-6
KRF	-1
MDG	-3
R	-14
SP	1
SV	1
V	-1
Totalsum	-50

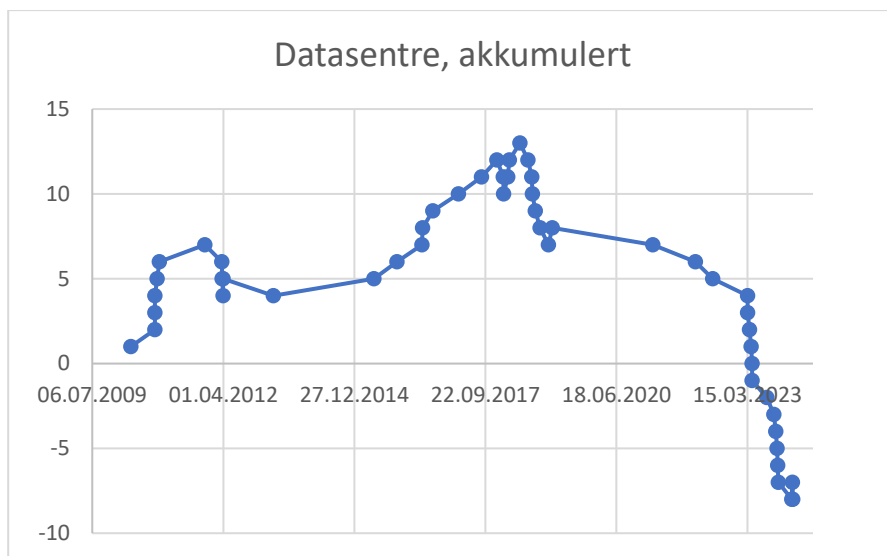
Figur 61 Elektrifisering av petroleum med kraft fra land, retningsstyrke fra 2018

4.4.2. Datasentre

Parti	Retningsstyrke
AP	2
FRP	1
H	-3
KRF	3
R	-7
SP	-5
SV	-3
V	4
Totalsum	-8

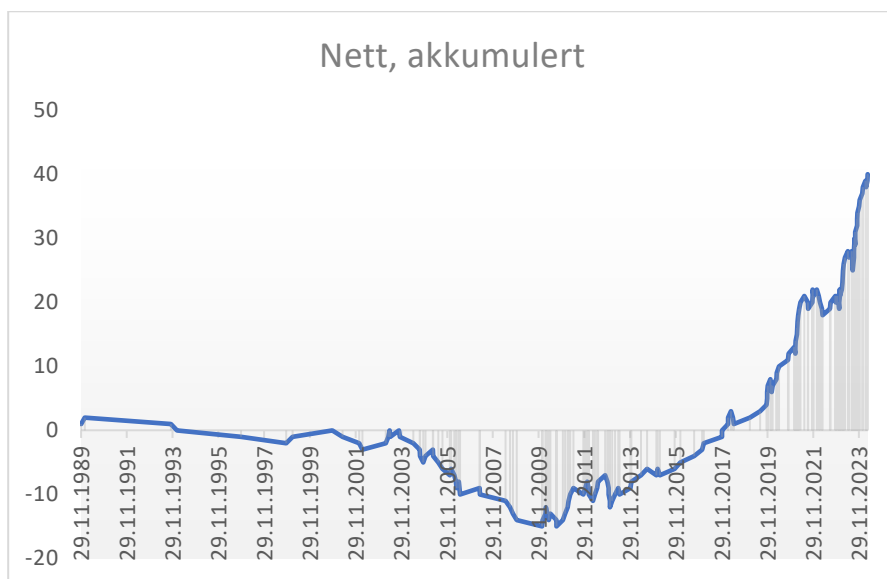
Figur 62 Datasentre, retningsstyrke etter parti

Datasentre har fortsatt ikke et stort antall saker, og sakene er fordelt over tre perioder: En positiv periode rundt 2010, basert på et konkret datasenter. Deretter en ny positiv periode fram til 2017 med grønne datasentre, som ble rundet av med en negativ respons i 2018. Siste periode fra 2023 til i dag, har vært ensidig negativ.

Figur 63 Datasentre verdi, akkumulert retningsstyrke

4.5. Nett

Figur 64 Retningsstyrke nett, akkumulert

Nettutbygging hadde negativ retningsstyrke fra 2003 til 2017. Det var særlig høyspentlinjer mellom Sima og Samnanger som preget debatten om nett fra 2004 til 2011. Trenden snudde fra 2010.

AP har størst retningsstyrke, foran FRP. Rødt og SV har negativ retningsstyrke.

Parti	Retningsstyrke
AP	23
FRP	14
H	5
KRF	2
MDG	-2
R	-7
SP	6
SV	-5
V	4
Totalsum	40

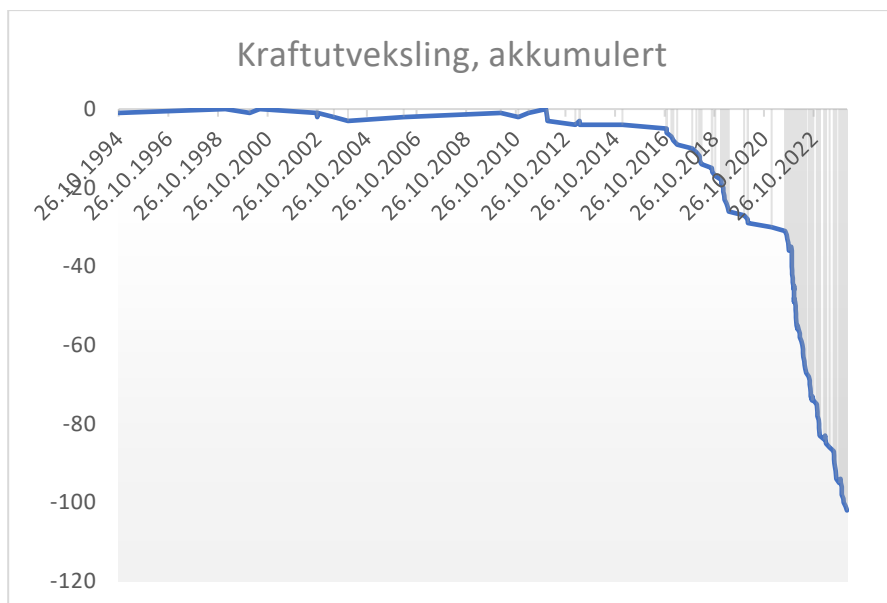
Figur 65 Nett, retningsstyrke etter parti

4.6. Kraftutveksling

Parti	Retningsstyrke
AP	-5
FRP	-50
H	5
KRF	0
R	-34
SP	-16
SV	-4
V	2
Totalsum	-102

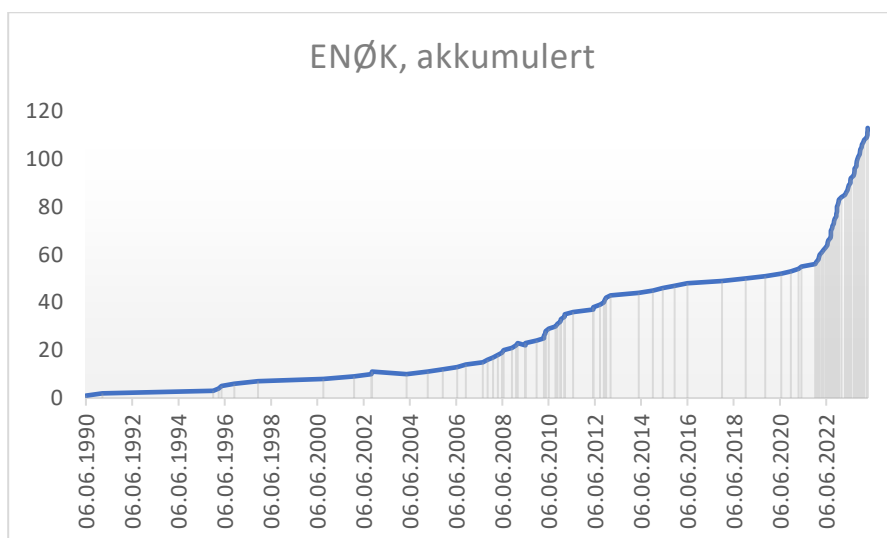
Figur 66 Kraftutveksling, retningsstyrke etter parti

Kraftutveksling har hatt et stort engasjement fra høsten 2021 til i dag. Det var også et stort engasjement fra 2017 til 2019, med North Connect og ACER. Fra 2021 er det strømprisene som har ligget til grunn for engasjementet om kraftutveksling. Kategorien har nest størst negativ retningsstyrke, etter vindkraft på land. FRP og Rødt har størst antall saker og størst negativ retningsstyrke. SP har også en tydelig negativ retning. Ingen skiller seg ut med tilsvarende positiv retningsstyrke, men Høyre og Venstre er likevel på plussiden.

Figur 67 Kraftutveksling, retningsstyrke akkumulert

4.7. ENØK

Figur 68 ENØK, retningsstyrke akkumulert

Over halvparten av det positive engasjementet for ENØK er kommet fra 2022 til i dag. FRP og Rødt har det største engasjementet, foran Venstre og SV. De andre partiene har små utslag.

Parti	Verdi
AP	5
FRP	25
H	9
KRF	6
MDG	6
R	23
SP	2
SV	17
V	20
Totalsum	113

Figur 69 ENØK, retningsstyrke etter parti

5. Spørsmål og interpellasjoner, partiene

5.1. AP

For perioden sett under ett, har AP sin største retningsstyrke i nett og elektrifisering, og sin største negative retningsstyrke i vindkraft. Fra 2018 isolert, har de sin største retningsstyrke i nett, havvind og elektrifisering, og sin største negative retningsstyrke i vindkraft.

AP	1988-2018	2018-2024
Datasentre	2	0
Elektrifisering	5	9
ENØK	5	
Gasskraft	8	
Havvind		9
Kjernekraft	-2	
Kraftsituasjonen	8	
Kraftutveksling	-3	-2
Nett	9	14
Nettleie	4	5
Solkraft	1	2
Strømpris	7	2
Vannkraft	4	2
Vindkraft	7	-14

Figur 70 Arbeiderpartiet, retningsstyrke etter kategorier, 1988-2018 og 2018-2024

5.2. FRP

For hele perioden sett under ett, har FRP sin største retningsstyrke i bekymring for strømpriser, gasskraft og kraftsituasjonen, og sin største negative retningsstyrke i kraftutveksling. Etter 2018 har de vært mest opptatt av strømpriser, og mest negativ til kraftutveksling, elektrifisering og vindkraft. De har bremset engasjementet for kraftsituasjonen, og økt engasjementet for strømpriser. De har et brått og tydelig retningsskifte i synet på vindkraft, og bremset engasjementet i vannkraft.

FRP	1988-2018	2018-2024
Datasentre	3	-2
Elektrifisering	-4	-32
ENØK	17	8
Gasskraft	121	5
Havvind	0	2
Kjernekraft	17	20
Kraftsituasjonen	73	31
Kraftutveksling	-3	-47
Nett	2	12
Nettleie	2	17
Solkraft	0	8

Strømpris	61	119
Vannkraft	65	17
Vindkraft	25	-13

Figur 71 FRP, retningsstyrke etter kategorier, 1988-2018 og 2018-2024

5.3. H

For hele perioden sett under ett, har Høyre sin største retningsstyrke i gasskraft og havvind, strømpriser og kraftsituasjonen. Etter 2018 har de sitt største engasjement for havvind, og minst for datasentre. De har derimot ikke endret syn på vindkraft eller blitt negative til kraftutveksling.

Høyre	1988-2018	2018-24
Datasentre	1	-4
Elektrifisering	2	9
ENØK	7	2
Gasskraft	34	
Havvind	1	30
Kjernekraft	0	4
Kraftsituasjonen	17	11
Kraftutveksling	1	4
Nett	-6	11
Nettleie	7	2
Solkraft	1	4
Strømpris	7	24
Vannkraft	6	11
Vindkraft	11	11

Figur 72 Høyre, retningsstyrke etter kategorier, 1988-2018 og 2018-2024

5.4. KRF

Hele perioden sett under ett, er KRF mest opptatt av strømpriser og positive til vindkraft, og mest negative til gasskraft. Etter 2018 har de ikke engasjement i gasskraft eller vindkraft, har kun engasjert seg i strømpriser, og gått fra positiv til negativ i elektrifisering.

KRF	1988-2018	2018-24
Datasentre	2	1
Elektrifisering	8	-1
ENØK	6	
Gasskraft	-8	
Havvind	1	1
Kjernekraft	-2	3
Kraftsituasjonen	2	1
Kraftutveksling	0	0
Nett	-1	3
Nettleie	2	1
Solkraft	3	1
Strømpris	0	18
Vannkraft	9	
Vindkraft	13	1

Figur 73 KRF, retningsstyrke etter kategorier 1989-2018 og 2018-2024

5.5. MDG

For perioden sett under ett, er MDG positive til havvind og ENØK, og mest negativ til vindkraft. De har skiftet retning fra positiv til negativ til fornybar kraft samlet etter 2018.

MDG	2013-2018	2018-24
Elektrifisering	-2	-1
ENØK	3	3
Havvind	3	5
Kraftsituasjonen		1
Nett	-2	0
Nettleie		1
Solkraft	1	4
Strømpris		6
Vannkraft	-1	0
Vindkraft		-12

Figur 74 MDG, retningsstyrke etter kategorier 2013-18, 2018-24

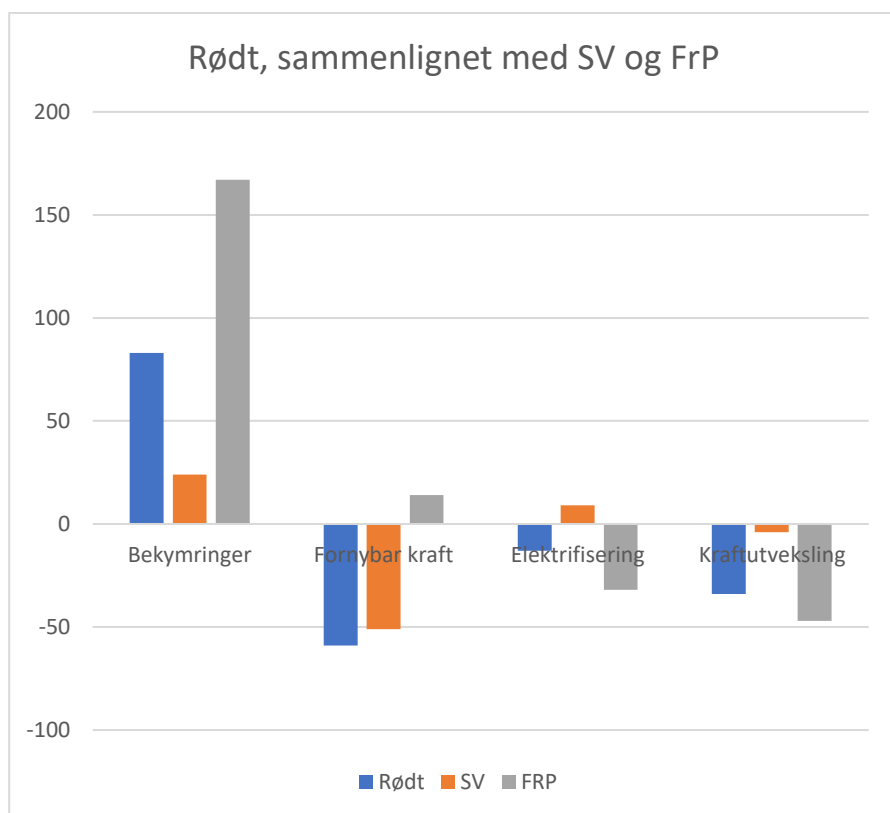
5.6. R

Rødt er det mest negative partiet på Stortinget. Foruten bekymringskategoriene, ENØK og solkraft, har de negativ retningsstyrke i alle kategorier som dekker forbruk, fornybar produksjon, kraftutveksling og nett. Deres største retningsstyrke er negative, innen vindkraft, kraftutveksling og havvind, og deres største positive retningsstyrke er i strømpriser og ENØK. Sammenlignet med SV og FRP, ligger Rødt nærmest FRP i både bekymringer, kraftutveksling og elektrifisering, og bare nærmest SV i vindkraft. Rødt er i tillegg negativ til havvind og vannkraft. FRP har et positivt engasjement for flere produksjonsformer, spesielt regulerbar vannkraft, kjernekraft og gasskraft, mens Rødt er mer ensidig negativ til de produksjonsformene de omtaler.

R	-14
Datasentre	-7
Elektrifisering	-13
ENØK	23
Havvind	-26
kraftsituasjonen	5

Kraftutveksling	-34
Nett	-7
Nettleie	17
Solkraft	5
Strømpriser	61
Vannkraft	-1
Vindkraft	-37

Figur 75 Rødt, retningsstyrke etter kategorier, 1993-2024

Figur 76 Rødt sammenlignet med SV og FRP, etter kategorier

5.7. SP

SP har sin største positive retningsstyrke i strømpriser og vannkraft, og sin største negative retningsstyrke i kraftutveksling. Etter 2018 har de særlig negativ retningsstyrke i kraftutveksling og vindkraft, men også innen datasentre. SP har hatt et retningsskifte i vindkraft etter 2018, fra positiv til negativ.

SP	1988-2018	2018-24
Datasentre		-5
Elektrifisering		2
ENØK	2	
Gasskraft	-4	
Havvind		1
Kjernekraft	-1	
Kraftsituasjonen	2	-2
Kraftutveksling	-5	-11
Nett	2	4
Nettleie	2	3
Solkraft	1	
Strømpris	6	10
Vannkraft	6	8
Vindkraft	7	-10

Figur 77 SP, retningsstyrke etter kategorier 1989-2018 og 2018-2024

5.8. SV

I perioden sett under ett, har SV sin største negative retningsstyrke i vindkraft og gasskraft, og sin største positive retningsstyrke i elektrifisering, ENØK og strømpriser. Etter 2018 har SV sin største positive retningsstyrke i ENØK, strømpriser, elektrifisering og solkraft, og sin desidert største negative retningsstyrke i vindkraft. SV har et retningsskifte i vindkraft fra 2018, fra svakt positivt til sterkt negativ. De har likevel opprettholdt den positive retningen i elektrifisering.

SV	1988-2018	2018-24
Datasentre		-3
Elektrifisering	9	9
ENØK	5	12
Gasskraft	-27	
Havvind		3
Kjernekraft	-10	
Kraftsituasjonen	1	4
Kraftutveksling		-4
Nett	-3	-2
Nettleie	1	5
Solkraft	1	8
Strømpris	2	15
Vannkraft	3	0
Vindkraft	2	-62

Figur 78 SV, retningsstyrke etter kategorier, 1988-2018 og 2018-2024

5.9. V

For hele perioden sett under ett, har Venstre sin største retningsstyrke i ENØK, elektrifisering og havvind, og størst negativ retningsstyrke i gasskraft. Fra 2018 er deres største retningsstyrke i ENØK og havvind. Etter 2018 har de ingen retning i gasskraft, og knapt noen i elektrifisering. De er også skiftet retning i vannkraft, fra negativ til positiv.

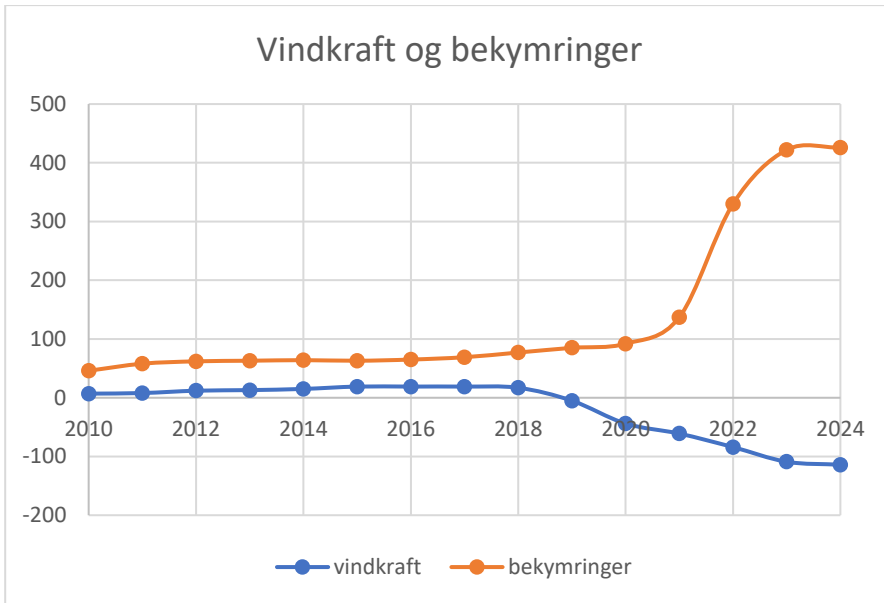
Venstre	1988-18	2018-24
Datasentre	4	0
Elektrifisering	10	1
ENØK	4	16
Gasskraft	-8	
Havvind	1	9
Kjernekraft	-4	
Kraftsituasjon		5
Kraftutveksling		2
Nett	-1	5
Nettleie	2	1
Solkraft	4	4
Strømpris		7
Vannkraft	-4	2
Vindkraft	2	3

Figur 79 Venstre, retningsstyrke etter kategorier, 1988-2018 og 2018-2024

6. Oppsummering, spørsmål og interpellasjoner

Klima engasjerer ikke i kraftpolitikken på Stortinget. Hverken kraftproduksjon eller forbruk av kraft er lov når Stortinget diskuterer hvordan de skal bekjempe høye strømpriser og oppfylle de norske klimaforpliktelsene.

Vindkraftmotstanden fikk definere hvordan Stortinget responderte på de høye strømprisene i 2021, ikke klimamål eller kraftoverskudd. Vindkraft ble først upopulært i løpet av 2018, og det er SV, Rødt og FRP som har utmerket seg mest i motstanden. SV har størst mengde, men FRP skiller seg ut med det tydeligste retningsskiftet før og etter 2018, fra positiv til negativ. I tillegg har både Rødt og FRP størst negativt engasjement mot havvind, kraftutveksling og elektrifisering av petroleum. Samtidig engasjerer både Rødt og FRP seg stort i bekymringer. FRP har gjennom tretti år bekymret seg stort for både kraftsituasjonen og strømprisene. Rødt har sitt aller største engasjement i bekymring for høye strømpriser, men er ikke nevneverdig opptatt av kraftsituasjonen.

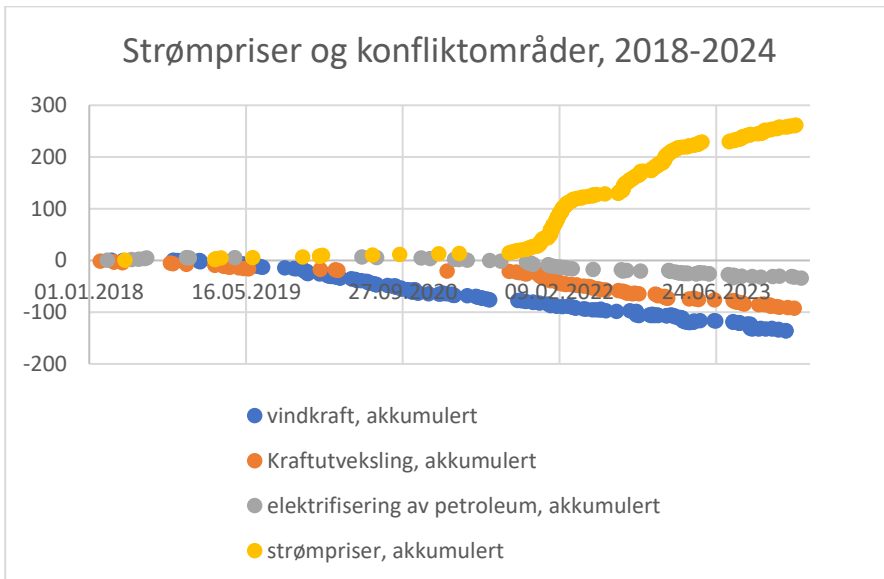

Figur A Vindkraft og bekymringer, akkumulert fra 2010

Fra 2005 til 2011 var det også stor bekymring for kraftsituasjonen, som ble direkte koblet til høye strømpriser i deler av landet. Da økte dermed engasjementet for vindkraft sammen med bekymringene for strømpriser og kraftsituasjonen, fordi det var et anerkjent årsaksforhold mellom produksjon og pris. Men denne anerkjennelsen gjentok seg ikke da bekymringene for strømpriser igjen økte i 2021. Tvert imot, så spriker engasjementet i vindkraft og priser i hver sin retning fra 2018 til 2024. Engasjementet i vindkraft har gått i negativ

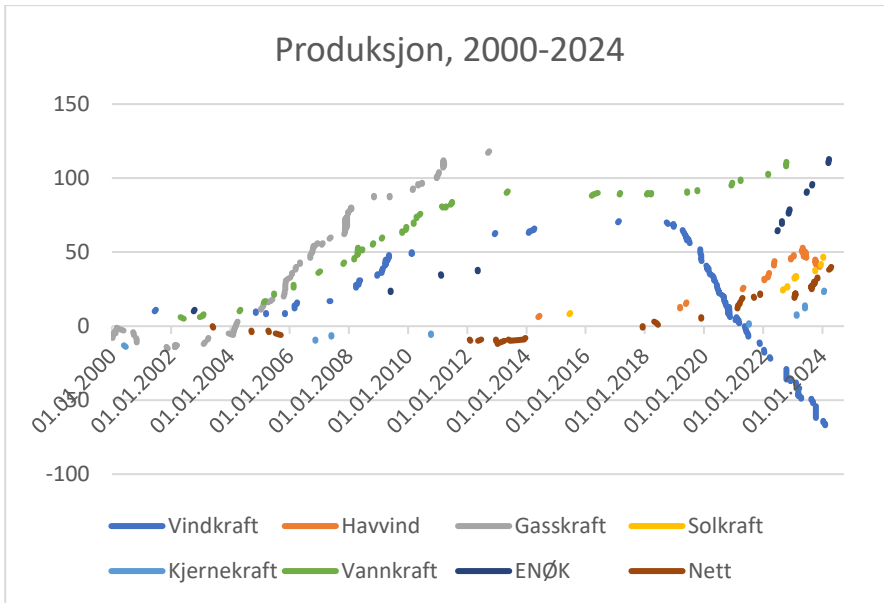
retning til tross for at bekymringene for både priser og tilgang har økt.

Engasjementet mot elektrifisering av petroleum vokste fram etter at FRP gikk i ut av regjering i 2020, men det store engasjementet tiltok i styrke først etter at strømprisene økte i 2021. Kraftutveksling fikk først en del negativ oppmerksomhet i 2018 i forbindelse med North Connect og ACER, men skapte et meget stort engasjement først fra 2021, da debattene i Stortinget ga utenlandskablene hovedansvaret for de høye strømprisene.

Figur B Konflikt og bekymring, 2018-2024

Dette viser at de negative holdningene til vindkraft og kraftutveksling har ligget til grunn for Stortingets respons på de høye strømprisene, og også holdning til elektrifisering av petroleum. Det er altså ikke ny produksjon som skal hindre høye strømpriser, men å kutte ut klimatiltak. Motstand mot vindkraft og kraftutveksling er standpunkter partiene har investert i før prisveksten, men etter Parisavtalen i 2016. Det var ingen ny forståelse for vindkraft etter høsten 2021, men motstanden mot kraftutveksling og elektrifisering styrket seg. Hverken dårlig framdrift mot klimamålene eller strømprisveksten har fått de mest aktive partiene til å endre standpunkt. For Rødt og FRPs del har motstanden mot fornybar energi fra vind på land og til havs styrket seg i takt med deres egne bekymringer for strømprisene, og jo nærmere vi kommer fristen for klimamålene i 2030.

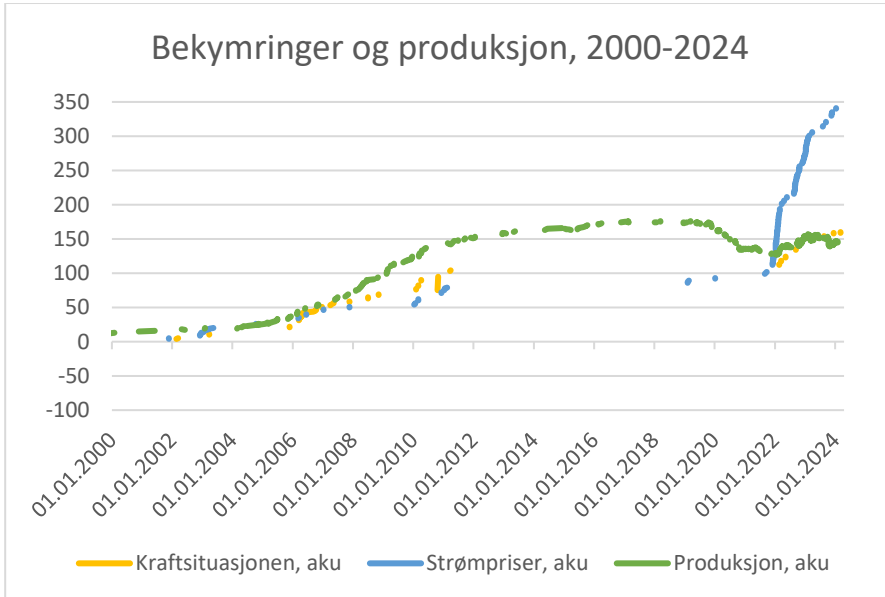

Figur C Produksjon, alle former, 2000-2024

Det har likevel ikke vært et like negativt engasjement mot alle former for fornybar kraft i den samme perioden. Vannkraft, ENØK, havvind og solkraft har hatt et løft siden 2021. Men ingenting av dette engasjementet tilsvarer styrken i engasjementet mot vindkraft. Engasjementet for fornybar kraft sammenlagt er derfor på et lavere nivå i 2024 enn det var i begynnelsen av 2019.

Motstanden mot vindkraft lå til grunn for Stortingets respons på de høye strømprisene i 2021, og bekymringer for strømpriser har fått

leve separat fra både klimamål og kraftbehov. Kraftsituasjonen har ikke blitt koblet til strømprisene på samme måte som kraftutveksling har blitt, så behovet for vindkraft og ny kraftproduksjon har på den måten blitt holdt unna strømprisene. Den foretrukne løsningen på kraftsituasjonen har samtidig vært å redusere bruk av kraft til klimatiltak, og å redusere kraftutveksling med utlandet. Klimamålene har altså ikke vært førende for diskusjonene om kraftpolitikken i Stortinget, i motsetning til hva motstanden mot vindkraft har vært.

Figur D Produksjon og bekymringer, 2000-2024, retningsstyrke

7. Representantforslag

Første: 13.04.1999: Om snarlig tilrettelegging for etablering av gasskraftverk innenfor rammen av Kyoto-avtalen. Jan Johnsen, Jan Petersen og Jan Tore Sanner, Høyre.

Siste: 10.04.2024: Om å legge ned veto mot EUs fjerde energimarkedspakke. Sofie Marhaug, Marie Sneve Martinussen, Bjørnar Moxnes og Geir Jørgensen, Rødt.

7.1. Overordnet, 1998-2024

Parti	Retningsstyrke	Antall
AP	8	14
FRP	71	93
H	58	62
KRF	26	28
MDG	8	18
R	-5	46
SP	1	19
SV	25	57
V	25	39
Totalsum	217	376

Figur 80 Retningsstyrke og antall representantforslag, parti 1998/9-2023/4

Totalt 250 representantforslag fra 1998/1999 til 2023/2024, gir 376 enheter. Det vil si at noen forslag har gitt mer enn en enhet. Enten ved at flere enn ett parti står bak forslaget, eller at forslaget inneholder flere punkter som gir utslag innen flere kategorier.

Som i spørsmål og interpellasjoner, så er det fløyene som dominerer med størst aktivitet i representantforslag. FRP er størst før Høyre, SV og Rødt. FRP scorer høyest i antall, og har også størst positiv retning. Høyre følger deretter, i både antall og retning. SV har tredje størst antall, men betydelig lavere retningsstyrke. Det betyr at flere av forslagene fra SV har vært restriktive eller negativt ladet enn tilfellet er for Høyre. Riktignok er SVs retningsstyrke jevnstor med Venstre og KRFs. I dette skiller SV seg vesentlig fra AP, SP, MDG og Rødt.

KRF har som H og FRP en tydelig positiv retning, særlig når vi ser retningsstyrken som andel av antall forslag. Rødt er det eneste partiet med en negativ retningsstyrke. De har mange forslag på kort tid, og de er oftere negative enn

positive. AP, MDG og SP har lavest antall, og kun liten retning. Det betyr at de få forslagene de har fremmet, er fordelt mellom positive og negative.

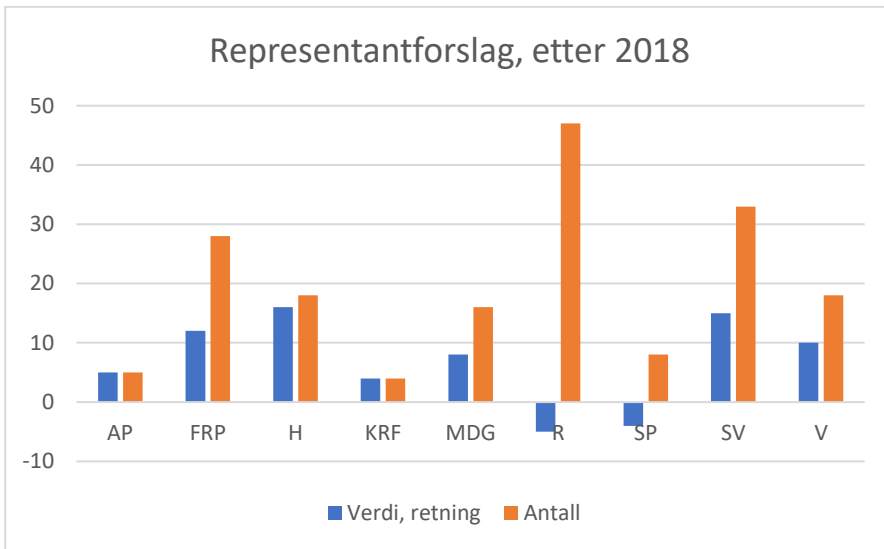
Kategori	Retningsstyrke	Antall
Biogass	9	9
Datasentre	3	11
Eierskap	4	4
Elektrifisering petro m/kraft fra land	0	26
ENØK	38	38
EU	-6	6
Gasskraft	16	22
Havvind	20	20
Kjernekraft	7	9
Kraftsituasjonen	15	15
Kraftutveksling	-13	17
Nett	16	26
Nettleie	11	11
Prioritering	6	6
Regelverk	12	14
Solkraft	14	14
Strømpriser	31	35
Vannkraft	30	60
Vindkraft	4	34
Totalsum	217	377

Figur 81 Retning og antall, 1999-2024, etter kategori

Av kategoriene, har vannkraft størst antall, før ENØK, strømpriser og vindkraft. ENØK har størst positiv retningsstyrke, som tilsvarer 100% av antallet, og er altså helt ukontroversielt.

Engasjementet i strømpriser handler nesten fullt og helt om bekymring for høye priser eller et ønske om lave priser. Det er ingen som har tatt initiativ ut fra en bekymring for lave priser og dets følge for investeringer. Engasjementet i vannkraft er mer delt mellom større produksjon og begrensning av produksjon. Det er også verdt å merke seg at engasjementet for havvind, solkraft og biogass er ensidig positivt fra forslagsstillerne. Kraftutveksling og EU er mest negativt. Elektrifisering av petroleumsvirksomhet og vindkraft er veldig delende, med stort engasjement i antall, men balansert mellom positivt og negativt, som vist i liten retningsstyrke.

7.2. Overordnet, etter 2018

Figur 82 Representantforslag. Overordnet, etter 2018

I perioden 2018-24 isolert sett, har Rødt størst antall representantforslag, før SV og FRP. Sammenlignet med Rødt og SV, har FRP altså et lavere engasjement etter 2018. Det har også Høyre, som har samme antall som Venstre, like over MDG. Lavest engasjement har SP, AP og KRF.

I perioden 2018-2024, har partiene i Solberg-regjeringene og Støre-regjeringen om lag like lang tid i regjering som i opposisjon i Stortinget. Men oppmerksomheten om kraftpolitikk har vært mye

større under Støre-regjeringen enn under Solberg-regjeringene. Dette kan påvirke antall forslag fra særlig AP og SP, da det er opposisjonen til den sittende regjeringen som fremmer representantforslag i Stortinget. Likevel var AP og SP i posisjon til å bruke representantforslag til å markere knytningen mellom klimamålene, klimatiltak og fornybar kraft under Solberg-regjeringene, uten at dette ga utslag i stor aktivitet.

Høyre og SV har størst positiv retningsstyrke i representantforslag fra og med 2018, mens Rødt og SP har negativ retning. For SP er dette et retningsskifte. Forflytningen til FRP er interessant, fordi de har blitt mindre aktive sammenlignet med Rødt og SV. Dette kan skyldes tida i regjering, men de har også mer negative forslag fra og med 2018 enn før.

Kategori, etter 2018	Retning
Biogass	7
Datasentre	-4
Eierskap	3
Elektrifisering av petro med kraft fra land	-9
ENØK	18
EU	-6
Gasskraft	3
Havvind	14
Kjernekraft	6
Kraftutveksling	-15
Nett	0
Nettleie	10
Prioritering	6
Regelverk	5
Solkraft	13
Strømpriser	19
Vannkraft	-1
Vindkraft	-8
Totalsum	61

Figur 83 Retningsstyrke etter 2018, etter kategori

Fra og med 2018 har kraftutveksling, elektrifisering av petroleumsvirksomhet, vindkraft, EU, datasentre og vannkraft negativ retning. Det betyr at hverken klimamål eller et stort engasjement for strømpriser har gitt en tilsvarende oppslutning om de etablerte formene for kraftproduksjon. Tvert imot, så er engasjementet for kraftproduksjon negativt fra

og med 2018, og svært negativ sammenlignet med hele perioden tilbake til 1998/99. Det betyr også at klimatiltak i petroleumssektoren har blitt svært upopulært, til tross for at vi nærmer oss fristen for klimamålene. Havvind, solkraft og ENØK har derimot skapt et positivt engasjement.

Parti etter kategori, etter 2018	Retningsverdi
elektrifisering av petro med kraft fra land	-9
AP	1
FRP	-4
H	-1
MDG	-1
R	-4
SV	3
V	-3
EU	-6
R	-3
SP	-3
Kraftutveksling	-15
FRP	-4
R	-9
SP	-1
SV	-1
Vannkraft	-1
FRP	4
H	2
MDG	-1
R	-3
SV	-2
V	-1
Vindkraft	-8
H	1

MDG	-1
R	-4
SP	-2
SV	-3
V	1

Figur 84 Engasjement i kategorier med størst negativt skifte etter 2018

I kategoriene med størst negativt skifte etter 2018, har Rødt den største negative retningsstyrken samlet sett. I elektrifisering av petroleumsvirksomhet har Rødt og FRP det største negative engasjementet, og SV har det største positive. Om EU står Rødt og SP for det negative engasjementet. Rødt har det største negative engasjementet i kraftutveksling, etterfulgt av FRP. Rødt har også størst negativt engasjement i vindkraft og vannkraft. FRP og Høyre har et positivt engasjement i vannkraft, mens Rødt, SV, MDG og V har negativt engasjement i vannkraft. Høyre og Venstre er de eneste to med positiv retningsstyrke i vindkraft.

Parti etter kategori, etter 2018	Retningsverdi
ENØK	18
H	2
MDG	3
R	4
SV	5
V	4
Havvind	14

AP	1
FRP	1
H	4
MDG	2
R	1
SV	2
V	3
Solkraft	13
AP	1
H	1
MDG	3
R	1
SV	5
V	2
Strømpriser	19
FRP	4
H	1
KRF	2
MDG	1
R	9
SV	1
V	1

Figur 85 Engasjement i kategorier med positiv retningsstyrke etter 2018

Av kategoriene med størst positiv retningsstyrke etter 2018, har SV størst engasjement i ENØK og solkraft, Høyre størst engasjement i havvind, og Rødt har størst engasjement i strømpriser.

7.3. Gruppevis sortering av kategorier

7.3.1. Forbruk, produksjon og tilgang til eksisterende kraft

Kategorier, 2.sortering	R	A
Effektivisere bruk av eksisterende kraft (sparing/prioritering/nett)	60	70
Forbruk (elektrifisering+datasentre)	3	37
Produksjon (fornybar+fossil+kjernekraft)	100	168

Figur 86 Kategorier, retning «R» og antall «A», 2.sortering

Kategorier, 2.sortering etter 2018	R	A
Effektivisere bruk av eksisterende kraft (sparing/prioritering/nett)	24	26
Forbruk (elektrifisering+datasentre)	-13	21
Produksjon (fornybar+fossil+kjernekraft)	34	70

Figur 87 Kategorier, retning «R» og antall «A» etter 2018, 2.sortering

Etter 2018 er det økt oppmerksomhet om behovet for å effektivisere bruken av- og tilgangen til- eksisterende kraft på nettet. Ved å samle ENØK, prioritering og nett, får vi en ny kategori som dette, og som dekker 70 forslag i hele perioden fra 1998/99-2023/24, med positiv verdi på 60 av 70 mulig, 85 prosent. Mer enn en tredjedel av sakene er kommet etter 2018, og forslagenes positive retningsstyrke er på over 90 prosent av det totale antall forslag.

Det er samtidig blitt en betydelig mer negativ oppmerksomhet om forbruk, både til klimatiltak

og nye næringer. Over halvparten av forslagene i kategorien «forbruk» er kommet etter 2018, 21 av 37. I disse 21 er den negative retningsstyrken hele -13.

Produksjon totalt, alle former, har et totalt antall på 168 forslag, der 42 prosent er kommet etter 2018. Samtidig er den positive retningsstyrken andel av totalt antall redusert fra 60 prosent før 2018, til under 50 prosent etter 2018. Etter 2018 er det altså en mindre andel positive forslag om kraftproduksjon enn før 2018.

Kategorier, 2.sortering etter parti	Retningsstyrke totalt	Retningsstyrke e2018
Bruk av- og tilgang til eksisterende (sparing/prioritering/nett)	60	24
AP	3	
FRP	7	1
H	14	3
KRF	5	
MDG	4	4
R	5	5
SP	3	
SV	12	7
V	7	4
Forbruk	3	-13
AP	2	1

FRP	-2	-4
H	0	-1
KRF	3	
MDG	-1	-1
R	-6	-6
SV	7	1
V	0	-3
Produksjon	100	34
AP	-1	2
FRP	47	13
H	32	10
KRF	11	1
MDG	4	4
R	-4	-4
SP	-3	-1
SV	0	4
V	14	6

Figur 88 Retningsstyrke i kategorier 2.sortering, etter parti. Totalt og etter 2018.

Det skjerpede kravet etter en mer effektiv bruk av- og tilgang til eksisterende kraft, kommer fra SV, Rødt, MDG og Venstre. SV har det største engasjementet i kategorien etter 2018. Høyre og FRP har et sterkt redusert engasjement i kategorien etter 2018, mens AP, SP og KRF ikke har saker i kategorien etter 2018.

Det er et stort negativt skifte i forbrukskategorien som kommer av Rødts store og ensidig negative engasjement og en reduksjon i SVs positive retningsstyrke. Det er også betydelig reduksjon i engasjementet fra KRF, Venstre og FRP. Rødt, FRP og Venstre har størst negativ retningsstyrke i kategorien etter 2018.

I produksjon er det SV som har den største veksten i retningsstyrke etter 2018, og AP har også et skifte i positiv retning. Dette er ulikt tendensene ifra spørsmål og interpellasjoner, der de samme partiene har negativ utvikling.

Høyre, FRP og Venstres andel positivt engasjement etter 2018, ligger under andelen av totalt antall saker, og KRF har en betydelig reduksjon. Det er disse svekkelsene, sammen med Rødts betydelig negative retningsstyrke, som er årsaken til at andelen positiv retningsstyrke av totalt antall saker er redusert etter 2018.

Altså: Partiene med positiv retningsstyrke engasjerer seg mindre, og de partiene med negativ retningsstyrke har engasjert seg mer.

7.3.2. Bekymringer, utlandet, kraft og nett

Kategorier, 3.sortering	Retningsstyrke	Antall
Bekymringer	57	61
Fornybar kraft og nett	84	154
Ikke-fornybar produksjon	23	31
Utlandet (EU og utveksling)	-19	23

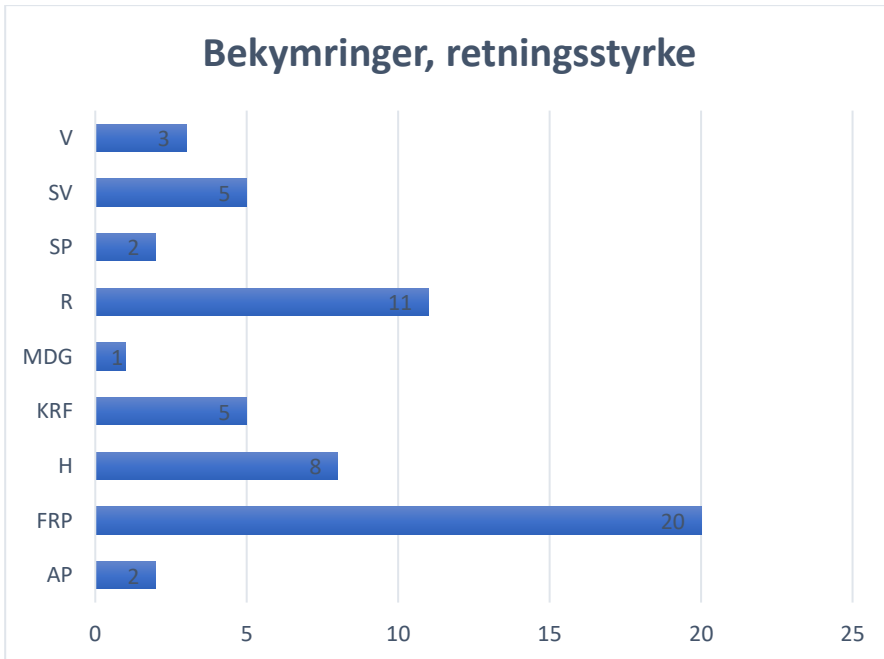
Figur 89 Kategorier, retningsstyrke og antall 3.sortering

I 3.sortering samles bekymringer for kraftsituasjon, strømpriser og nettleie i en felles kategori, «bekymringer». Vannkraft, vindkraft, havvind, solkraft og nett samles i «fornybar kraft og nett», gasskraft og kjernekraft samles i «ikke-fornybar produksjon», og EU og kraftutveksling samles i «utlandet».

Ikke overraskende er engasjementet i bekymringer tydelig i retning. Det er få som engasjerer seg *for* høyere strømpriser og svakere krafttilgang. Men en kategori med bekymring for høye strømpriser kunne likevel fanget opp et ønske om sterkere vern av natur, ønsker om å omsette mer av kraftoverskuddet eller å øke

lønnsomheten i kraftproduksjon for å kunne ta større mengder fornybar kraft i bruk til klimatiltak.

FRP har størst retningsstyrke i bekymringer, foran Rødt. Etter 2018 har likevel Rødt det største engasjementet. $\frac{3}{4}$ av FRPs forslag om bekymringer er kommet før 2018. Også Høyres andel etter 2018 er under halvparten.

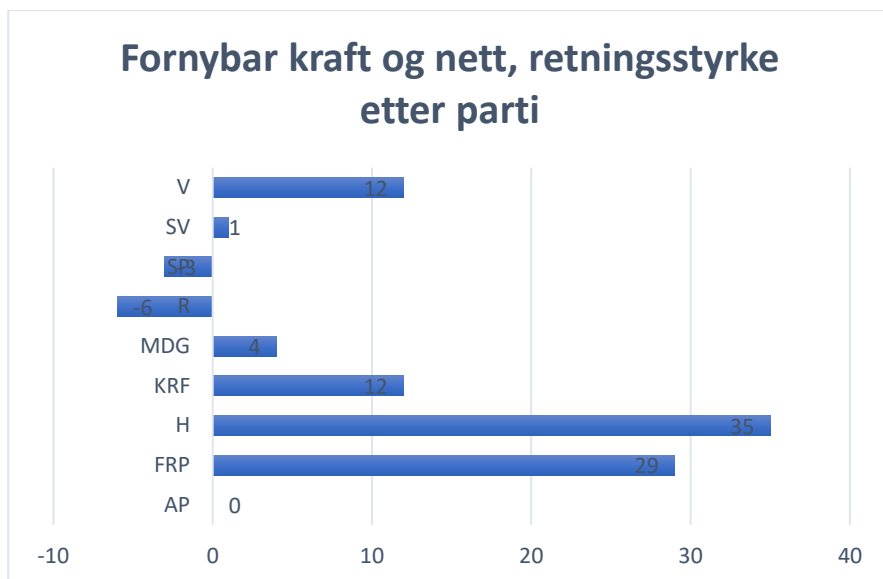
Figur 90 Bekymringer, retningsstyrke

e

Bekymringer, totalt	57	Bekymringer, etter 2018	29
AP	2	AP	1
FRP	20	FRP	5
H	8	H	3
KRF	5	KRF	3
MDG	1	MDG	1
R	11	R	11
SP	2	SP	
SV	5	SV	2
V	3	V	3

Figur 91 Bekymringer, før og etter 2018

AP, FRP, Høyre, KRF, SP og SV har hatt et engasjement i bekymringer både før og etter 2018. AP og SP har sittet i regjering under de to mest aktive periodene; både under den anstrengte situasjonen i Midt-Norge 2005-2010 og fra høsten 2021. Dette påvirker antall representantforslag i bekymringskategoriene. MDG og Venstre har hatt sitt engasjement i bekymringer først etter 2018.

Figur 92 Fornybar kraft og nett, retningsstyrke etter parti

Fornybar og nett, totalt		Fornybar og nett, etter 2018	
AP	0	AP	2
FRP	29	FRP	4
H	35	H	9
KRF	12	KRF	
MDG	4	MDG	4
R	-6	R	-6
SP	-3	SP	-2
SV	1	SV	2
V	12	V	5

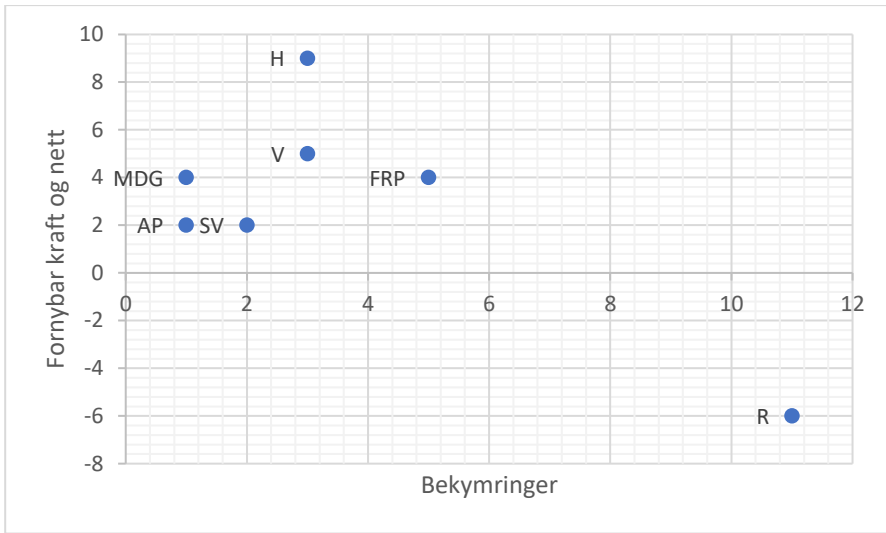
Figur 93 Fornybar kraft og nett, retningsstyrke før og etter 2018

Innen fornybar kraft og nett ligger den positive retningsstyrken på 54 prosent av totalt antall saker. Høyre og FRP har størst retningsstyrke, før KRF og Venstre. Rødt og SP har negativ retning.

AP og SV er balansert, med 0 og +1. Etter 2018 har både AP og SV et lite skifte i positiv retning. FRP, Høyre og KRF har derimot store reduksjoner i engasjementet.

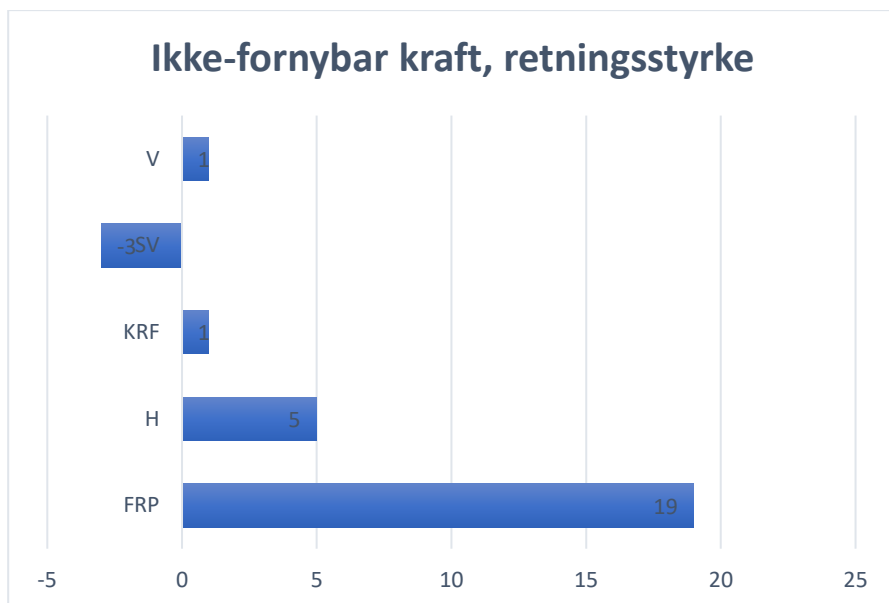
Totalt sett har Høyre og FRP størst engasjement i nett og fornybar kraft. Men etter 2018 har FRP vært under Venstre og på nivå med MDG. FRP har siden 2018 hatt et større engasjement i gasskraft og kjernekraft enn i fornybar kraft. Høyres retningsstyrke er fortsatt størst, men er svært redusert relativt til de andre partiene. SV og AP skifter i positiv retning, men det gir kun små utslag i styrke. MDG har hele sitt positive engasjement etter 2018, mens Rødt har hele sitt negativt engasjement etter 2018. SP har også negativ retning, der mesteparten av det negative er kommet etter 2018.

Hvordan er forholdet mellom «bekymringer» og «fornybar kraft og nett» hos partiene?

Figur 94 Fornybar kraft og nett og bekymringer, verdi og retning etter 2018

Etter 2018 har Høyre størst retningsstyrke i fornybar kraft og nett og Rødt har størst retningsstyrke i bekymringer. For MDG, AP, SV, Venstre og FRP er det tilnærmet balanse mellom retningsstyrken i de to kategoriene. Rødt har derimot et veldig stort engasjement i bekymringer, men er samtidig det eneste partiet med negativ retningsstyrke i fornybar kraft og nett. Styrken er også større enn for noen av de andre partiene, uavhengig retning. Så Rødts engasjement *imot* fornybar kraft og nett er større enn noen partis engasjement *for* fornybar kraft og nett.

Figur 95 Ikke-fornybar kraft, retningsstyrke etter parti

Engasjementet i ikke-fornybar produksjon er mer positivt, med 74 prosent av totalt antall. FRP har det største engasjementet i kjernekraft og gasskraft. SV er det eneste partiet med negativ retning i ikke-fornybar kraft.

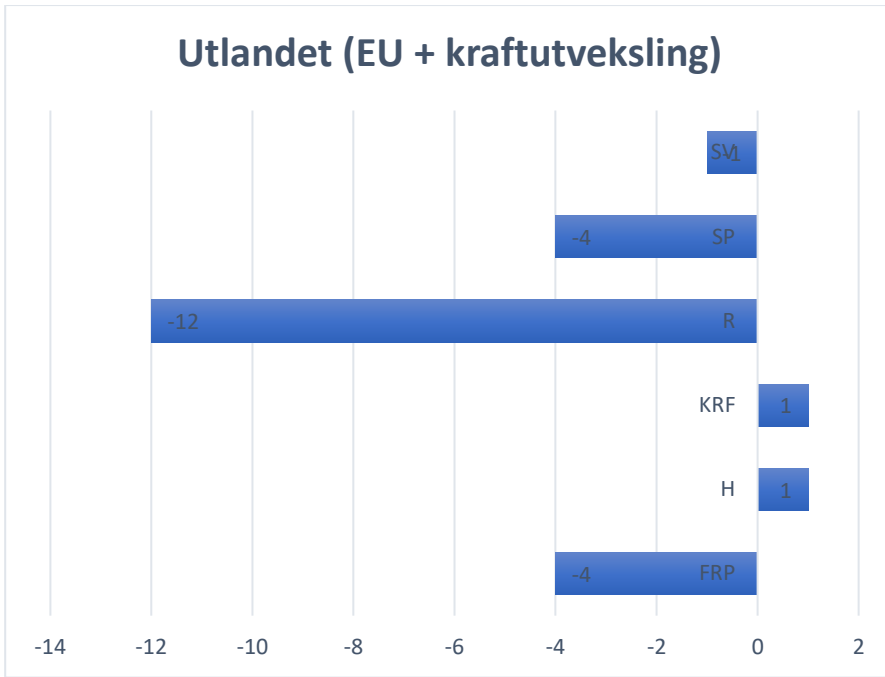
Det er altså først og fremst tilhengere av gasskraft og kjernekraft som tar initiativ i disse sakene, og ikke motstanderne, i motsetning til hva tilfellet er for vindkraft.

Figur 96 Ikke-fornybar kraft etter 2018

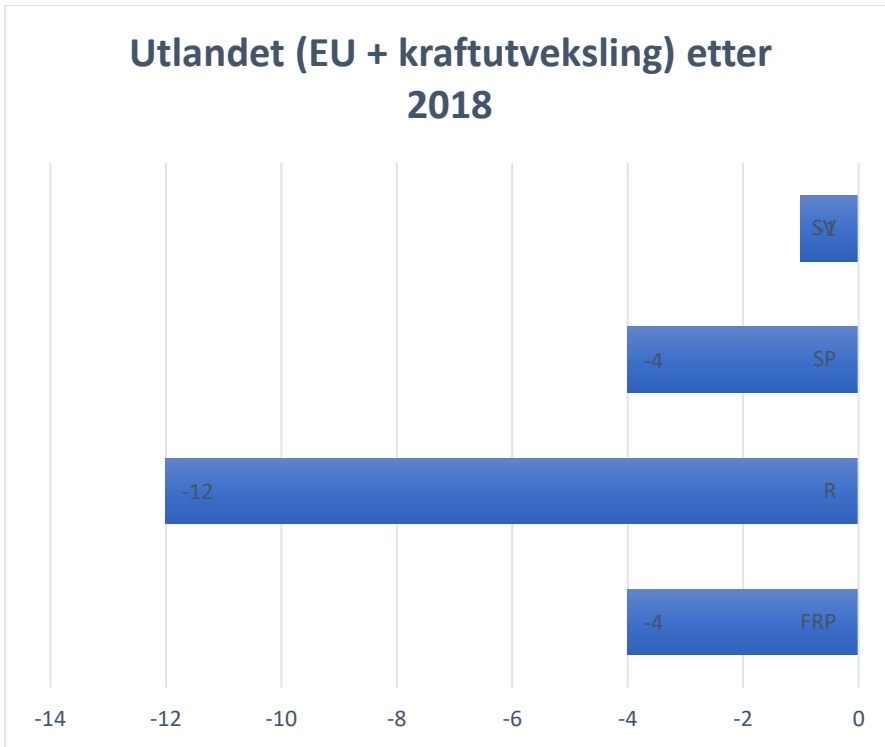
Dette gjelder særlig etter 2018. Etter 2018 har engasjementet i ikke-fornybar produksjon vært rent borgerlig, med $\frac{2}{3}$ av engasjementet fra FRP. For KrF og V er dette nytt etter 2018, mens den lave retningsstyrken for Høyre, samtidig som de har den største retningsstyrken innen produksjon totalt sett, antyder at de fokuserer på andre produksjonsformer, som havvind. Samarbeid med utlandet engasjerer på samme måte som vindkraft på land og elektrifisering av petroleum. Motstanden har styrket seg etter 2018,

og det er kun motstanderne som tar sine posisjoner ut i representantforslag i Stortinget

Figur 97 Utlandet (EU og kraftutveksling), retningsstyrke

Retningsstyrken i «Utlandet» er negativ, og dominert av Rødt, FRP og SP. Den negative retningsverdien er på 82 prosent av totalt antall. Kun Høyre og KRF har positiv retning i kategorien, men dette stammer fra initiativ før 2018.

Figur 98 Utlandet etter 2018, retningsstyrke

Det er også de samme partiene som leder an i markeringen; Rødt og FrP, med innslag av SP og SV. Det er altså en partimessig sammenheng mellom å engasjere seg mot vindkraft til land og til havs, klimatiltak og samarbeid med Europa. Men det er ingen sammenheng mellom det negative engasjementet i disse tre sakene og de samme partienes krav til forpliktende klimamål og samarbeid med EU om å nå disse målene i henhold til Paris-avtalen.

8. Oppsummering, representantforslag

Følger partienes atferd i representantforslag det samme mønsteret som i spørsmål og interpellasjoner?

En del likhetstrekk er det. Også innen representantforslag er aktiviteten størst på fløyene: FrP, Høyre, SV og Rødt. Både venstre fløy og høyre fløy deles i positive og negative motstykker: Rødt og FrP som de negative partiene på hver sin fløy, og SV og Høyre som de positive. Rødt er fortsatt mest negativ og FrP er mest positiv, men FRP har et betydelig skifte fra positiv til negativ retning etter 2018. Etter 2018 er Høyre det mest positive partiet, SV er like positiv som V og KrF, og SP ligger nærmest Rødt i negativ retning. ENØK, solkraft og havvind er kategorier med positivt engasjement, mens kraftutveksling, elektrifisering av petroleum, EU og vindkraft har størst negativt engasjement.

Også i representantforslag er utviklingen etter 2018 at de som er positive til fornybar kraft engasjerer seg mindre, og de som er negative engasjerer seg mer. Mye av denne trenden skyldes

Rødts mange negative forslag fra 2018, men også et skifte fra positivt til negativt engasjement fra SP, og at FrP, Høyre og KrF har brukt færre representantforslag til å argumentere for kraftproduksjon. Både SP og FrP er blitt tydelig mer negative etter 2018, mens Høyre og SV har om lag like stort positivt engasjement i samme periode, større enn FrP.

Rødt har flere negative enn positive forslag, og toppe listen over flest negative forslag i alle kategoriene som samlet sett går i negativ retning etter 2018: Vannkraft, vindkraft, elektrifisering, og samarbeid med Europa. Dette antyder at partiet er en premissleverandør i kritikken innenfor disse sakene. Det er Rødt, SP og FrP som har størst negativt engasjement i EU og kraftutveksling, Rødt og FrP som har størst negativt engasjement i elektrifisering av petroleum, og Rødt som har størst negativt engasjement mot vindkraft.

SV har flest forslag om ENØK og solkraft, og Høyre om havvind. Høyre er det mest positive partiet til fornybar kraft og nett etter 2018, mens

SV har vært mest engasjert i prioritering og mer effektiv bruk og tilgang på kraft som allerede er i produksjon.

Det er en klar sammenheng mellom partier som er negativ til vindkraft og klimatiltak, og negativ til samarbeid med Europa. Dette triangelet drives fram av Rødt og FrP. SP er delaktig i motstanden mot EU og kraftutveksling, og SV gjennom motstand mot vindkraft på land. Men Rødt og FRP har derimot et betydelig engasjement i alle disse sakene samtidig.

Selv om representantforslagene overordnet sett er mer positive enn spørsmål og interpellasjoner, støtter de opp om inntrykket av at engasjementet om fornybar kraftproduksjon og klimatiltak er blitt mer negativt, samtidig som bekymringen for strømpriser har økt og fristen for klimamålene nærmer seg. Det er motstanderne av fornybar energi og klimatiltak som engasjerer seg, ikke tilhengerne. Det motsatte gjelder for eksempel for kjernekraft. Fornybar kraft, europeisk samarbeid og klimatiltak har derimot ikke en like aktiv vennegjeng på Stortinget.

9. Når vinden snur, avslutning

Hvordan holde strømprisene lave og oppfylle klimamålene samtidig? Økt tilgang på fornybar kraft er avgjørende i begge tilfeller. Derfor er det merkelig å erfare at samtidig som stortingspolitikkerne debatterer strømpriser og forsterker klimamål, så engasjerer de seg tilsvarende mye imot spesifikke former for ny, fornybar kraft. Dette viser at motstanden mot vindkraft har fått veie tyngre enn hensynet til både strømpriser og klimamål de to siste stortingsperiodene. Strømprisene er ikke viktig nok til å ta i bruk tilgjengelig produksjonsteknologi. Klimakrisa haster ikke mer enn at vi kan vente på splitter ny teknologi før vi forsøker å løse den.

Det er iallfall slik det framstår når vi legger spørsmål, interpellasjoner i representantforslag i Stortinget til grunn. En slik analyse belager seg riktignok på en vesentlig antagelse, nemlig at stortingsrepresentantene bruker spørsmål, interpellasjoner og forslag bevisst for å påvirke, og gjennom spørsmål, interpellasjoner og forslag

både speiler det offentlige ordskiftet, bidrar til å holde det ved like og forsøker å forme det i sitt bilde. Det er riktignok forskjell på å telle antall stemmer og å måle de mest høylytte stemmene. Et klart mindretall på Stortinget kan definere ordskiftet ved å være overrepresentert i det, gjennom å bevisst velge å holde et høyt aktivitetsnivå, prioritere strengt, og oppsøke så mange arenaer som mulig for å fremme sitt syn. Direkte eller indirekte kan man sette agendaen og påvirke også meningsmotstandere i sin favør. For som utviklingstrekkene over tid viser, så er også stortingspolitikkerne flokkdyr. Dersom en sak trender, som for eksempel motstand mot vindkraft eller nettutbygging, så finner også de partiene som i utgangspunktet er positiv til vindkraft og nett, sine egne vinklinger for å ta opp i seg trendene. Enten ved å angripe sakene gjennom lokale vinklinger, frakoblet det overordnede bildet, eller å ligge lavt i konflikten med sine positive vinklinger – og i noen tilfeller rett og slett endre politikken i takt med trendene.

I denne analysen ligger det også en antagelse om at kraftpolitikk i bredt er tilgjengelig for alle

partier. Det vil si at når et parti ikke aktivt engasjerer seg med spørsmål, interpellasjoner eller representantforslag i de ulike kategoriene som kan knyttes til kraftpolitikk, så har de aktivt valgt bort disse sakene til fordel for andre politiske saker.

Når vi i skrivende stund snart står i midten av 20-tallet, og det knapt er bygget ut ny fornybar kraft så langt i dette tiåret, samtidig som strømprisene svinger og fristen for klimamålene i 2030 nærmer seg, så vet vi at klimatiltak – og den nødvendige kraften til å gjennomføre dem, ikke presser seg fram av seg selv. Det finnes ingen naturlov som sier at vi skal lykkes i kampen mot klimakrisa, og heller ingen naturlov som sikrer at ny fornybar kraft bygges ut av ren nødvendighet. Det er summen av politiske valg og prioriteringer som tar oss i den ene eller den andre retningen.

I et slikt perspektiv er ikke denne rapporten lystig lesing: Etter Parisavtalen, og til tross for at et samlet Storting ved flere anledninger har forsterket klimamålene, har oppslutningen om fornybar kraft og klimatiltak stupt. Iallfall hos

dem på Stortinget som i størst grad går inn for å speile og forme opinionen i sitt bilde i disse sakene. De kan være få, men uten motstand får de det siste ordet.

Men ett lyspunkt er det å finne gjennom 35 år med kraftdebatter på Stortinget:

Trender skifter, og vinden snur.